

Koen Kamphuys

PDF-versie. Bestandsnaam: deeddaar.pdf, van bronbestand deeddaar.doc, versie 2.2, (17/2/1997)

Gedownload van: <http://www.bart.nl/~kamphuys/deeddaar.zip>.

E-mail: kamphuys@bart.nl

© 1996, 1997, Koen Kamphuys.

Auteursrecht

Het downloaden is kosteloos. Het maken van kopieën - elektronisch, fotokopieën van een afdruk of het anderszins overnemen van de tekst of zelfs door overtypen of schrijven - is toegestaan mits dit voor eigen gebruik gebeurt en zolang de naam van de auteur en de WWW-site waarvan deze is gekopieerd zichtbaar blijft op de ondermarge van iedere pagina van de publikatie en op de titelpagina. Het inlezen of scannen van de tekst, met als doel deze te bewerken met een tekstverwerker, of het op enige andere wijze veranderen van de tekst is niet toegestaan. Ook is het verboden om kopieën te maken, zowel elektronisch als op papier, met als doel deze op de markt te brengen, zonder schriftelijke toestemming van de auteur. Het is eveneens verboden de publikaties op een andere plaats dan de in de publikatie genoemde WWW-site elektronisch aan te bieden, zowel online als op enige computerleesbare gegevensdrager.

Het originele bronbestand is in bezit van de auteur, in de versie zoals op de ondermarge van iedere pagina vermeld staat.

Door een publikatie te downloaden heeft degene die dit heeft gedaan deze voorwaarden geaccepteerd.

Copyright.

Downloading is free. Making copies, electronically, by photocopying a print or copying the text in any other way, even overtyping or -writing, is allowed as long as this is intended for personal use. The name of the author and the WWW-site from where it is copied, should be maintained readable on the bottom margin of every page of the publication and its title page. Converting or scanning the text in order to change it with a word processor, as well as changing it by any other means is prohibited. Also multiplication, both electronically or on paper, with the purpose to sell this, is prohibited without written permission of the author. Furthermore it is not allowed to publish the publications electronically on any other place than the WWW-site mentioned in the publication, both on-line or off-line on any computer-readable data carrier.

The original source file remains on the personal computer of the author, in the version as mentioned in the bottom margin of any page.

By downloading a publication the user who did this, has accepted this copyright conditions.

Dit is een document in grafisch formaat. Sommige printers, zoals HP Laserjet IID en IIID hebben nogal wat tijd nodig om dit af te drukken.

Bij lezen van beeldscherm: gebruik de optie "alleen informatie" uit het menu Beeld.

Lucia, een jonge vrouw, pas uit Suriname naar Nederland gekomen, doet aan haar stiefzuster Mavis verslag van de eerste nacht met haar nieuwe vriend. De fantasieën, die deze ontboezeming bij Mavis teweeg brengen, veranderen langzaam in verliefdheid en een diep verlangen de vriend van Lucia voor zichzelf te hebben. Terwijl Lucia haar vriend bedriegt, oplicht en misbruikt doet Mavis niets anders dan afwisselend van hem dromen en zich kwaad maken op haar stiefzus - maar ze grijpt niet in, uit lafheid en angst om nooit meer in de gelegenheid te komen haar droom tot werkelijkheid te maken.

"Hij deed het daar!", een korte roman vol contrasten en opgekropte woede, is gebaseerd op een waar gebeurd verhaal. Tegen de achtergrond daarvan worstelt een jonge Surinaamse vrouw met zichzelf - met haar boosheid, verliefdheid, verlangens en vooral haar lafheid.

0

Nee, ik denk niet dat ik hem nog eens zal zien. Nadat Anna en ik hem de deur uit hadden gewerkt, dacht ik even dat hij het glas van de deur zou inslaan en weer zou binnenkomen. Dan had ik de politie gebeld. Maar hij liep weg - hij had opnieuw verloren. Toch heeft hij me met zijn houding gestraft. Ik verdiende in zijn ogen niet anders. En hij had gelijk; het was terecht. Ik heb zijn woede verdiend, al was het nog zo onverwacht. Wie had immers gedacht dat hij zo zou binnenkomen, zwijgend, met een strak gezicht, en ogen die vuur spuwden, vol woede. "Ga zitten", had ik hem nog gezegd, maar hij keek ijskoud, en antwoordde dat hij liever bleef staan. En nou heb ik zijn stuk papier wel en hij het mijne niet. Ik heb hem gebeten, en geprobeerd hem te bedreigen met een kapot glas. Hij heeft me geschopt, tegen mijn schenen, keihard, want hij had zijn schoenen alweer aan. Ik heb hem toen geslagen. Hij was niet sterk. Hij heeft het van mij niet gewonnen. Maar mijn doel is niet bereikt. Er komt geen gelegenheid meer, dat ik hem kan vragen, kan verleiden om te doen wat hij bij Lucia¹ deed. Waarvan ik dacht, dat mannen dat alleen deden in vrouwenfantasieën. Ik heb me zo vaak, met mijn hand tussen mijn benen, bedacht hoe het zou zijn als hij dat bij me had gedaan, al was het maar één keer. Nooit zal hij het uit liefde voor me doen, en daarna tegen me aan in bed liggen, terwijl we samen zachtjes over lieve dingen praten. Al die mooie dingen, die hij en ik konden doen, en die we in mijn gedachten ook hebben gedaan - hij zal ze me niet geven. Hij komt niet meer, ook niet als ik het hem recht op de man af vraag.

★ ★ ★

1

Het was in juni, dit jaar, toen Lucia thuishkwam en me direkt zei: het is gelukt. Ik wist wat ze bedoelde. Ze was al twee maanden bezig, zo lang als ze in Nederland was. Ik had gezegd: ga corresponderen, zet een advertentie in de krant. Maar Lucia was eigenwijs. Zij wou een man op straat vinden. Het is haar gelukt. Het is me altijd een raadsel geweest waarom ze voor dat doel naar Den Haag ging, en op het station Hollands Spoor die jongen heeft aangesproken. Jongen, want hoewel hij dertig was, leek hij een stuk jonger, en hij had zo weinig levenservaring, dat ik soms dacht met een tiener te doen te hebben. Hij was naïef en goedgegelovig. Tegelijk was hij een goede

minnaar voor Lucia. Maar zij heeft voor het geld, en dus tegen hem gekozen. Ze vertelde uitgebreid hoe het was gegaan. Zij had hem op het station om hulp gevraagd. Ze had voorgewend niet te weten hoe ze op de borden moest vinden, hoe ze naar Rotterdam moest reizen. Daar moest hij ook naar toe. "Hij deed zo lief, Mavis", vertelde ze me. "We moesten staan in de trein. Daar pakte ik zijn schouder vast, om niet opzij geslingerd te worden als de trein over een wissel reed. Ik heb zachtjes aan hem gevoeld, aan zijn borst, zijn rug. Hij voelde dat. Hij heeft zijn hand over de mijne heen gelegd. Ik ben wat dichter tegen hem aan gaan staan, zodat ik voelde dat hij een dikke kreeg. Hij is met me meegegaan naar Hoogvliet. We hebben hier bij het metrostation in die patatkraam wat gegeten. Weet je dat hij Fernandes dronk? Hij vond het nog lekker ook. Ik heb nooit een bakr² Surinaamse soft³ zien drinken." "Zo bijzonder is dat nou ook weer niet", meende ik. "Willem drinkt dat ook." "Maar Willem is met Belinda *getrouwd*", zei Lucia. Ik zag het verband niet, maar ging niet in discussie. "We hebben nog lekker gepraat, eerst daar", vervolgde ze haar verhaal, "en toen zijn we deze kant op gelopen. We hebben zeker een uur in een bushokje gezeten. Toen ik het koud kreeg, heb ik zijn telefoonnummer gevraagd en afscheid genomen. Ik ga hem straks bellen, hoor." "Heb je hem gekust?" "Ja." "Op de mond?" "Ja." "Een lekker dikke tongzoen?" Lucia lachte. "Ja", zei ze. Ik gilte hard uit blijdschap en gaf haar bij wijze van felicitatie een klap op de billen. "Lucia, meisje, het is je gelukt!", riep ik. "Waarom heb je hem niet meegenomen?" "Ik heb hem gezegd dat ik eerst jou wilde vragen... of je het wel goed vond." Ik keek haar verbaasd aan. Soms is Lucia niet te begrijpen. Ze heeft mijn toestemming toch niet nodig om... "Lucia, wat heb je hem allemaal op de mouw gespeld?", vroeg ik streng. "Niks." "Waarom heb je hem dat gezegd?" "Ik weet het niet." "Wat vond hij ervan?" "Weet ik niet." "Vond hij het niet raar?" "Ik denk het." "Waarom zeg je hem dat dan?" "Ik heb gezegd, datdat in Suriname anders gaat. Hij wilde dat wel geloven."

“Maar waarom...”

“Laat hem maar even zweten. Over een uurtje bel ik hem op.”

Ik zei een tijdje niets. “Hoe heet hij eigenlijk?”, vroeg ik tenslotte.

“Johan.”

2

Twee dagen later kwam hij. Ik schaamde me voor de puinhoop in huis, maar Lucia had me niet verteld dat hij zou komen. Het was een keurige jongen. Hij had het papier gezien, waar ik op geschreven had: “Welkom! Maar eerst je schoenen uit”, en had daarnaar gehandeld. Robbie kwam naar binnen rennen en riep: Tante Lucia, tante Lucia! Er is een witte meneer!”

Toen hij binnenkwam stelde hij zich direct voor. Ik deed hetzelfde, en gebruikte mijn officiële naam⁴. Later op de avond, toen hij weer wegging, vroeg Lucia, waarom ik gezegd had dat ik Esther heette. “Zo noemt toch niemand je”, zei ze.

“Ik vind het een mooiere naam als Mavis”, verweerde ik me. “En bovendien, hij is een bakra.”

Ik zag dat hij van me schrok. Niet gelijk, maar toen hij me goed bekeek, want dat deed hij schaamteloos. Ik heb mijn ogen niet neergeslagen, want hij moet weten dat ik hier de baas ben in huis, en bovendien, dat doen Nederlanders ook nooit onder elkaar.

Hij ging bij Lucia in de kleine bank zitten. Toen die even later eten ging halen voor zichzelf en hem, wilde ik hem eigenlijk ondervragen, maar hij bood haar aan mee te lopen. Lucia wilde dat niet, en dan kan ze zo bits reageren. Maar hij bleef lachen naar haar, stond op en bleef in de deuropening staan te wachten.

Toen ze terugkwam, had ze voor zichzelf geen lepel gepakt. Ik vind het een slechte gewoonte, maar zij wil altijd rijst met haar handen eten. Ik zei er wat van, want ik schaamde me tegenover Johan. “Wat voor indruk moet hij niet van je hebben?”, vroeg ik.

“Ik eet met mijn handen. Ik heb Afrikaanse voorouders”, verweerde Lucia zich.

Johan viel Lucia direct bij. “Ik vind het mooi als ze zo eet.” Hij legde zijn lepel weg en ging ook met zijn handen eten. Het ging wat onhandig, maar hij morste niet.

Ik voelde me overvallen, doordat Johan zo brutaalweg Lucia's zijde koos, terwijl hij nog maar net een kwartier binnen was. Ik vond het een raar gezicht dat hij geen bestek gebruikte. Ook later heb ik me erover verbaasd dat hij zich bij ons als een neger probeerde te

gedragen. Zijn eten at hij met zoveel peper, dat de tranen in zijn ogen sprongen, en hij zei dat hij het lekker vond zo. Hij wilde met Lucia dansen op kasekomuziek⁵, en van haar Surinaams leren. Die vertelde hem dan alleen maar wat tollie en poentje⁶ waren, en leerde hem de meest smerige scheldwoorden, maar gewoon Sranan⁷ kreeg hij niet te horen.

Johan kwam hier vaak, in het begin, en dan lag hij altijd in het kleine bankje tegen haar aan, met een arm om haar heen, terwijl Lucia met mij Surinaams sprak. Hij keek dan zo intens gelukkig en tevreden, hoewel hij niets begreep van wat wij bespraken.

Lucia nam hem die dagen nog niet mee naar boven, om eens lekker met die jongen te vrijen, en ik weet niet waarom, want in Suriname lustte ze er wel pap van. Na een paar dagen nodigde hij haar uit om naar Rijswijk te komen, waar hij woonde. “Ik zal lekker Indisch eten voor je koken”, beloofde hij. “Dat is mijn specialiteit”.

Na enig aandringen stemde Lucia er in toe, om op woensdag te gaan. Hij zou haar ophalen van het station Hollands Spoor. Ze is niet gegaan, en ik begrijp nog altijd niet waarom. Om zeven uur, een uur na de afgesproken tijd, belde hij op waar ze bleef.

“Ze is al om vijf uur vertrokken”, zei ik hem, want Lucia had me ingepeperd dat ik niet mocht verraden dat ze gewoon was thuisgebleven. Een uur later belde ze hem op, om te vertellen, dat ze het hele station had afgezocht, maar hem niet had gevonden, en dat ze uiteindelijk maar weer naar huis was gegaan.

De vernieuwde afspraak voor donderdag liet ze op dezelfde manier in het water vallen. Johan belde me opnieuw op, helemaal wanhopig, waar ze nou bleef. “Ik wil haar zó gauw niet kwijtraken, hoor”, zei hij. Ik gaf dit keer de smoes van Lucia door, dat ze op het verkeerde station was uitgestapt, op Centraal, en dat ze toen weer terug was gereden. Ik zei dat ze van daar uit had opgebeld.

“Verdomme, dan is ze twee keer vlak langs me gereden. De trein stopt hier. Waarom is ze dan op de terugweg niet uitgestapt?”

“Dat weet ik niet”, zei ik. Ik had geen zin nog meer smoezen te bedenken. Het was Lucia's probleem. Zij zat die jongen op deze gemene manier voor de gek te houden. Maar Lucia was boos op me. “Je bent mijn zus”, zei ze. “Je moet achter me staan.”

“Je stiefzus”, verbeterde ik.

“We zijn zussen. We hebben elkaar altijd als zussen behandeld.”

Op zaterdag ontkwam Lucia er niet aan om mee te gaan. Johan kwam haar ophalen. Hij had zijn dochtertje Emma meegenomen, een

mooi en lief blond meisje van nog geen drie jaar, erg klein, en bijzonder slim. Ze vertrokken vroeg in de middag en Lucia droeg een grote tas met zich mee.

Maar om twaalf uur was ze weer thuis.

“Ben je niet blijven slapen?”, vroeg ik.

“Daar?”

“Ja.”

“Waar zie je me voor aan? Voor een hoer?”

Dat klopte nou niet aan Lucia. Ze deed alsof ze de kuisheid zelf was. Drie dagen geleden was er een brief gekomen van mijn zus Marijke, die me nog eens bevestigde wat ik van Lucia eigenlijk al wist.

Letterlijk had ze geschreven dat de kamer, die Lucia gebruikte om haar mannen te ontvangen, had leeggeruimd. Dat was geen verrassing voor me. In Suriname stond ze als demotyö van Flora⁸ bekend. Al op haar twaalfde of dertiende had ze zulke bijnamen op school, en de jongens van de hogere klassen van de mulo schepten niet eens meer op dat ze het bij haar hadden gedaan, want dat was niet bijzonder meer. Ze riepen haar na op het schoolplein en op straat, en dan was ze niet beschaamd maar liep ze trots met haar achterwerk te zwaaien alsof het een verdienste was.

Lucia liet zich, ook toen al, door die jongens belonen voor haar diensten. Zij had altijd iets te eten tussen de middag, ook wanneer mijn moeder, die op haar eentje voor zichzelf en al die meiden moest zorgen, geen geld had om rijst te kopen. Zo vaak ging ze met een jongen op pad om samen bami te gaan eten, zoals ze zei. Waar haar vriendjes het geld haalden om dat te gaan kopen weet ik niet. Maar toen begreep ik al dat ze haar liefde verkocht voor een hap eten, soms zelfs voor een paar rijpe manja's⁹ of een handvol awara's die ze dan met mij deelde, omdat ze ze eigenlijk niet lustte; mevrouw hield alleen van appels, die ook toen onbetaalbaar waren.

Toegegeven, ik was jaloers in die tijd, ik, die toch ouder was dan zij, want ik was veel te verlegen om het met een jongen aan te leggen, en een heel klein beetje van de interesse die de jongens voor haar hadden had ik wel willen krijgen. Terwijl zij zoveel jongens kon krijgen als ze wou, was ik nog maagd en daar was ik niet blij mee. Ik heb nooit geweten hoe oud ze was toen ze het voor het eerst deed, maar in ieder geval veel jonger dan ik, die gauw wegliep als jongens op me af kwamen - ook nog op mijn zeventiende.

Het was een wonder dat ze pas zwanger raakte toen ze vijftien was. Moeilijkheden kreeg ze al genoeg door haar losbandige gedrag, dat ze zo openlijk tentoonspreidde: problemen op school, ruzie met mijn moeder en met al te jaloerse vriendjes. Maar met elk van die problemen wist

ze toch weer op haareingen slinkse wijze om te gaan, en zo was het toch mogelijk dat ze pas van school werd gestuurd toen ze haar eerste zwangerschap niet meer verborgen kon houden.

Ondanks dat ze haar school niet afmaakte, heeft het haar nooit aan iets ontbroken, en ik kan alleen maar bedenken dat de mannen waarmee ze omging haar zijn blijven onderhouden, al was ze voor elk van hen niet meer dan een derderangs buitenvrouw, goed voor af en toe een pleziertje.

3

Op die zondag kwam ik er achter dat Lucia Johan allerlei rare dingen had verteld. Het gesprek, in de keuken, begon met een beschrijving van de buurt, waar hij woonde. “Het is een mooie, brede straat, Mavis”, zei ze. “Er staan hoge bomen en allemaal grote, witte huizen. Daar wonen overal negers, die heel gelukkig zijn.”

Zulke wijken bestaan niet, maar Lucia heeft een rijke fantasie. Johan had me zelf al een keer verteld hoe hij woonde: heel gewoon, op een bovenverdieping, met benedenburen, in een oud gedeelte van Rijswijk. Veel later zei Lucia me eens dat het er zo saai was en dat ze er niet wilde wonen, omdat ze dan de enige zwarte was in de straat.

“Was hij niet teleurgesteld dat je vannacht niet bleef?”

“Nee. Hij houdt van me.”

“Dan wil hij toch met je vrijen?”

“Dat is mijn zaak. Ik bemoei me ook niet met jouw privé.”

“Hebben jullie ruzie?”

“Nee. Ik heb hem gezegd, dat ik het niet met hem ga doen als mijn familie hem nog niet kent.”

Dit was dan Lucia, met haar reputatie in Suriname. “Je bent gek geworden”, zei ik haar. “Straks wil hij je niet meer.”

“Ik ga hem nooit kwijtraken”, zei ze. “Hij houdt van me, hoor.”

“Dat hij dat accepteert.”

“Ik heb hem gezegd, datdat zo in Suriname gaat. Dat is onze cultuur, zei ik. Hij geloofde het.”

“Ga geen rare dingen vertellen over Suriname”, waarschuwde ik haar. “En dan je familie. Je zus Belinda zette een advertentie, zocht drie mannen uit, probeerde ze alle drie, om de beurt, voordat ze er één uitkoos om bij in te trekken, hier in Waalhaven. Johanna heeft iedere drie maanden een ander. En Marijke gaf jou gelegenheid...”

“Je gaat me niet over Marijke vertellen, no!”, schreeuwde ze. “Ze zegt maar wat. Ze ontving zelf in die kamer mannen, niet ik.” Lucia was woedend en liep stampvoetend de keuken uit. “Wat heb je hem nog meer gezegd?”, vroeg ik, toen ze wat was bedaad.

“Dat gaat je niks aan.”

“Je wil van me dat ik het spelletje meespeel. Dan moet ik wel weten wat je hem allemaal voor verzinsels vertelt. Straks zeg ik nog iets verkeerd.”

“Je moet hem helemaal niets zeggen”, bromde ze.

Ik ging daar niet op in. “Weet hij dat je vier kinderen hebt?”

“Nee.”

“Wat heb je tegen hem gezegd?”

“We hebben het er niet over gehad.”

“Daar geloof ik niets van.”

“Ik heb alleen van Esmeralda verteld. Dat ik haar daar moest laten, en dat Johanna ervoor zorgt. Ik heb gezegd, dat haar vader me steeds lastig viel en dat ik daarom naar hier gekomen ben. Dat hij Esmeralda ook probeert terug te krijgen, maar dat ze veilig is bij Johanna.”

Ik vroeg me af wat Milton er nou weer mee te maken had. Voor zover ik hem kende, was hij een absolute nietsnut. Lucia zei altijd dat hij de vader van Esmeralda was. Hoe kon ze dat weten? Ze was in Suriname met iedereen het bed in gedoken.

Ik bedacht me dat ze hier nog geen man had aangeraakt. De enigse sex die ze hier had, was als ze diep in de nacht naar een pornofilm op Filmnet keek. Dan lag ze stiekem met haar hand in haar broek zichzelf te bevredigen. Ze geneerde zich er niet voor dat ik intussen in de kamer op de andere bank sliep. Volgens mij wist ze, dat ik soms wakker was en kon kijken naar de bewegingen, die haar hand maakte tussen haar benen. En als de film was afgelopen en ze zichtbaar drie of vier keer haar hoogtepunt had gehad, stond ze op en ging boven slapen, waarna het mijn beurt was om mezelf mijn genot te geven. Ik kon nooit naar de film kijken, want dan moest ik me omdraaien terwijl ze bezig was, en ze ging pas weg als het was afgelopen. Veel later, toen Lucia er niet was, heb ik dat wel eens gedaan, maar ik voelde me geschokt door de overweldigende, gevoelloze manier, waarop de sex over me heen werd gegooid.

Die Lucia, die in Suriname de hoer uthing en hier van dit soort films zat te genieten, zat nu met een schijnheilig gezicht tegen haar nieuwe vriend te beweren, dat ze pas met hem mocht vrijen als hij was voorgesteld aan de voltallige familie! Ik voelde me opnieuw boos worden en kreeg medelijden met die arme jongen, die zo overduidelijk naar haar lichaam verlangde.

Hoewel ik niet op blanke mannen viel - ik vond hem op dat moment helemaal niet aantrekkelijk - wist ik dat veel vrouwen zouden vinden, dat hij er niet slecht uitzag. Lucia was nooit kieskeurig geweest, en ik verbaasde me erover, dat ze dit lekkere hapje niet lustte. Ik nam me voor hem te vertellen wat een opwindende vrouw Lucia was, niet om haar zwart te maken, maar om bij hem het verlangen naar haar zo sterk te maken, dat hij haar zou nemen, of ze nou wilde of niet. Lucia kreeg kapsones nu ze een vriend had, die haar niet alleen wilde om mee naar bed te gaan, maar die zich echt voor haar interesseerde, die de verhalen die ze over zichzelf vertelde voor zoete koek slikte, en geduldig wilde wachten tot Lucia zo ver was. Terwijl het brandende verlangen van zijn ogen af te lezen was.

4

Johan had Lucia na twee weken aandringen toch zover gekregen, dat ze bij hem bleef slapen. Op zondag bracht hij haar naar huis, en aan de manier waarop hij haar aankeek, zag ik al, dat het dan toch gebeurd was.

Toen hij 's avonds laat wegging, bracht ze ongevraagd verslag uit. “Hij durfde eerst niet”, zei ze. “Hij begon me eerst in bed te kussen. Ik had het licht uitgedaan en ervoor gezorgd dat hij me niet bloot kon zien.”

“Waarom?” vroeg ik.

“Ik was bang dat hij aan mijn buik kon zien, dat ik al veel kinderen heb gehad.”

“Maar je kunt dat toch niet eeuwig verborgen houden.”

“Ik ga hem niet vertellen, no.”

“Ik bedoel... je kunt je lichaam toch niet eeuwig voor hem verbergen.”

“Heb ik ook niet gedaan. We hebben samen gedoucht.”

Het bleef even stil. “Hij wilde me eerst vragen of hij wel met me mocht vrijen”, vervolgde Lucia. “Hij was aan het stotteren en stuntelen, hoor.”

“En toen?”

“Ik vroeg hem wat hij nou van me wilde. Toen ging hij weer terug liggen.”

“En is er toen niets gebeurd?”

“Jawel. Even later kwam hij weer. Hij is goed in bed hoor. Hij heeft heel mijn lichaam gekust. Niet alleen mijn borsten. Hij heeft ieder plekje met zijn mond gevoeld.”

“Overal?”, vroeg ik haar. Ik voelde me opgewonden raken.

“Ook hier”, antwoordde Lucia trots, terwijl ze tussen haar benen wees. “Ik ben blij dat ik een bakraman heb, zusje. Surinaamse mannen

doen dat niet. En hij deed het niet alleen in bed, maar ook onder de douche.”

Ik was eerst een beetje geschokt door Lucia's openhartigheid. Ik was nieuwsgierig geweest, ja, maar ik had niet verwacht dat ze met details zou komen. Ik stelde me voor hoe hij haar bevredigd had, hoe dat dan zou gaan.

“Hij gaat van mij zijn, hoor”, onderbrak Lucia mijn gedachten. “Hij gaat voor me zorgen en me onderhouden, zelfs als ik er niet om vraag. Als ik wil dat hij iets doet, of iets voor me koopt, gaat hij het doen. Alles.”

Ik wist waar Lucia op doelde. Het bijgeloof leert, dat mannen die zoiets doen, hun wil verliezen. Mijn moeder had ons altijd verboden ons met zulke dingen bezig te houden. Ze wilde ons katholiek opvoeden. Maar Lucia geloofde erin, en meermalen legde ze kruiden bij mensen in huis, aan wie ze een hekel had, om er ongeluk te brengen. Kruiden, die ik meestal niet eens kende. Dan kreeg ze straf van mijn moeder, maar ze was niet bang om gezweept te worden. Ze bewaarde op een geheime plaats een fles met kruiden op sterke drank, waarvan ze zei dat die haar ongevoelig maakten voor slagen. Ik heb hem nooit durven weghalen of er wat van gebruiken.

“Je laat me lachen”, zei ik haar. Ik kon nog niet vermoeden hoezeer die voorspelling zou uitkomen.

5

Ik ben Johan sinds die dag anders gaan zien. De eerste keer, dat hij hier kwam was me vooral opgevallen dat hij klein was, en hij had zoveel haren op zijn armen, dat de rest van zijn lichaam ook wel onder moest zitten. Ik vond zulke mannen altijd lelijk. Ik viel toch al niet op blanke mannen, want ze zijn minder mooi gevormd. Net als de vrouwen hebben ze geen achterwerk en een soort vierkante bouw. Men zegt dat ook hun geslacht ver onderdoet voor de mannen van mijn ras. En behaard... dat vond ik afstotelijk.

Zijn aantrekkelijkheid zat eigenlijk niet in zijn lichaam, dat slank maar on-atletisch was, en veel te klein, maar in zijn gezicht. Dat had iets liefs en vriendelijks, ondanks dat hij meestal met een baard van drie dagen rondliep. Van zijn kleine borstelige snorretje kon ik me voorstellen dat het prettig zou kietelen op mijn wang, als hij me zou kussen.

En zijn ogen... ze hadden dezelfde kleur als de mijne, groen met bruin. Ik vond dat bij mezelf lelijk, ik vond dat ze niet bij mijn donkerbruine huid pasten, alsof ik van de verkeerde ogen was voorzien. Maar bij hem kon ik er met de

mijne niet van afblijven. Ze blonken, lachten, ze vertelden me van de goedmoedige, zachte aard die in hem moest huizen, van de onschuld die hij met zich meedroeg.

Toch had ik hem, nog voordat Lucia vertelde over die eerste nacht, al uitgebreid bekeken, me al voorgesteld hoe hij er uit zou zien zonder kleren, en me afgevraagd of ik van hem opgewonden zou kunnen raken. En ik weet, dat ik me toen bedacht, dat ook hij me niet zou kunnen bevredigen, omdat nog nooit een man daartoe in staat was geweest. Mannen waren alleen maar uit op hun eigen plezier, en als ze kort nadat ze zich in me geboord hadden, waren bevredigd, dan was het afgelopen. Noch Ricardo, die drie jaar geleden voor een meisje van net twintig mij met zijn drie kinderen alleen liet, noch degenen die hem voorgingen, namen de moeite mij te laten delen in hun genot. Steeds moest ik het zelf doen, stillietjes, wanneer zij al in slaap gevallen waren, als ik tenminste niet al te zeer teleurgesteld was om nog wat te kunnen voelen.

Waarom was ik die onaangename herinneringen vergeten, aldirect toen ik hem zag? Was het, omdat ik drie jaar niet op zoek was geweest naar een man? Was ik wakker geschud doordat Lucia nou een vriend had gevonden? Was ik de teleurstelling vergeten, wist ik niet meer dat al die mannen die ik gekend had, misschien wel alle mannen, zich alleen maar voor zichzelf interesseren? Of misleidt mijn geheugen me, en ben ik die dingen gaan voelen, nadat Lucia me vertelde over die nacht, en later ook over de manier waarop hij zich ontfemde over haar, en hoe hij bereid was de problemen, die ze verzoon, onvoorwaardelijk te geloven?

Feit is, dat hij me voor het eerst heeft geïnteresseerd voor blanke mannen. Alle blanke mannen in eerste instantie, want ongemerkt had ik de merkwaardige gewoonte van Lucia overgenomen om de wereld te verdelen in blank en zwart, en de rassen totaal verschillende kenmerken toe te dichten. Lucia was zich zeer bewust van haar cultuur, van haar afkomst en haar oorsprong. Ik had me daar nooit mee bezig gehouden, er zelfs afstand van genomen, omdat ik niet geloofde dat er wezenlijke verschillen waren. En in die dagen betrapte ik me erop net zo te zijn als zij. Lucia wees me op de dingen die anders waren en die leken er ook te zijn. Maar gaandeweg ontdekte ik, dat het Johans aard was, en niet iets typerends voor zijn ras of afkomst. En het is daarom, dat ik jaloers en boos werd op Lucia, want waarom trok zij nou dat ene lot, terwijl ze het niet verdiende, niet waardeerde, maar die jongen alleen maar uitbuitte?

6

Lucia had de smaak wel te pakken gekregen. Regelmatig nam ze hem mee naar boven, als hij er was. Dan bleven ze meestal de hele avond daar, totdat hij met een zielsgelukkig gezicht weer met haar de trap af kwam en afscheid nam in het halletje.

Tegelijk begon ze hem geld te vragen. Geld voor een advocaat, die er voor zou moeten zorgen dat Esmeralda's vader geen aanspraak op haar zou maken. Ik was er bijtoen ze Johan dat vroeg. Hij geloofde het onmiddellijk, en gaf twee dagen later zeshonderd gulden. Ook daarna kreeg ze regelmatig geld van hem. Ik wist meestal niet eens waarom hij het had meegenomen.

Lucia kocht er mooie kleren van, die ze aandeed als hij er niet was. En ze stuurde geld, veel geld naar haar zussen, die haar belden en schreven dat ze wat nodig hadden, soms voor haar kinderen, maar ook voor luxe dingen, zoals die keer dat Johanna schreef dat ze dringend vijftienhonderd gulden moest hebben voor een nieuwe video.

Lucia ging steeds grotere bedragen vragen, en bedacht steeds weer nieuwe smoezen. Daarbij hield ze mij af en toe ook voor de gek. Op een vrijdag, half juli, moest ik haar meenemen naar een Surinaams reisbureau in Rotterdam om prijsopgave te vragen voor een retour naar Suriname.

"Ik ga Esmeralda ophalen", verklaarde ze. Ze liet zich uitgebreid voorlichten en begon 's avonds tegen hem erover. Ik had het begin gemist, want ik moest de kinderen uit elkaar halen, die ruzie met elkaar kregen.

"Ik ga eerst een enkeltje moeten kopen", legde ze hem uit, "en dan daar een retour, voor mezelf en voor Esmeralda, want op een enkele reis mag je als Surinamer niet naar Nederland reizen. Ze verwachten dat je ook nog eens teruggaat."

"Je kunt toch zeggen dat je je kind daar gaat ophalen", zei Johan.

"Ik ga daar opnieuw mijn visum moeten vragen, hoor", zei ze. "Jij moet opgeven dat je garant voor me staat."

"Garant staan?" Johan keek haar verbaasd aan.

"Ik ga anders geen visum krijgen, no."

"Maar..." Johan begreep het niet.

"Je wil dat niet voor me doen", concludeerde Lucia boos. "Ik wil mijn kind gaan halen. Ik ga daar moeten blijven, als je niet..."

Ik besloot in te grijpen. "Ik denk dat hij je niet begrijpt", zei ik. Ik legde hem uit, dat hij zich financieel garant moest stellen voor haar,

omdat zij niet naar de bijstand kon, als vreemdeling.

"En de reis?", vroeg Johan.

"Ik moet vierduizend gulden van je hebben", zei Lucia. "Tweeënveertighonderd, eigenlijk. En handgeld voor daar. Ik ga niet bij mijn zus kunnen blijven, hoor. Esmeralda's vader weet haar te vinden. Ik ga onopvallend in een pensionnetje zitten met haar. Het is veel te gevaarlijk."

Ik zag Johan bezorgd kijken. "Maar... zoveel geld heb ik helemaal niet. Ik heb je de laatste tijd al zoveel gegeven... ik sta rood bij de bank."

"Dus ik kan niet gaan?", vroeg Lucia met een scherpe stem.

Johan verborg zijn hoofd in zijn handen. "Ik weet niet... ik weet het niet, Lucia. Ik... hoe moet dat nou? Je moet gaan, dat is duidelijk. Ik zal... ik moet met de bank gaan praten."

"Met de bank praten?"

"Voor een lening."

"Wil je dat dan voor me doen?", vroeg Lucia poeslief.

"Ja, natuurlijk doe ik dat voor je. Het moet toch? Maar... het wordt moeilijk, hoor. Zoveel verdien ik nou ook weer niet, en er gaat nog alimentatie af voor Emma... ik weet niet hoeik dat moet opbrengen. Als ze me al wat willen lenen."

Het bleef even stil. "Ik heb je beloofd te helpen om Esmeralda hierheen te halen. Ik had niet gedacht dat het zo gauw zal gebeuren. Maar we komen er wel uit."

Lucia ging er niet verder over door. Ze sloeg twee armen om Johan heen. Hij begon haar uitgebreid te kussen. Tien minuten later trok ze hem mee naar boven. Hij bleef die nacht slapen.

7

Een week later had Johan vijftienhonderd gulden op zak. "Van de bank geleend", verklaarde hij. "Meer kreeg ik echt niet."

"Het is niet genoeg", waagde Lucia te zeggen.

Ik voelde me boos worden, woedend op die inhalige zus van me. Ik hield me in en zei beheerst: "Hij heeft zijn best gedaan, Lucia." "Maar ik kan er niet van terugkomen", wierp ze tegen.

"Is er verder niemand, die je kan helpen?", vroeg Johan.

"Jij bent nou mijn man. Is jij moet daarvoor zorgen¹⁰."

"Maar ik heb het niet. Ik krijg niet meer van de bank. Of ik moet... ik zal mijn ouders moeten vragen of zij... maar dan moet je een keer

meegaan. Ik ga dat niet vragen zonder dat ik je aan ze heb voorgesteld.”

“Je moet je ouders erbuiten houden.”

“Mijn moeder wil best voor me inspringen, hoor”, wierp Johan tegen. “Ze helpen ons altijd. Mijn zussen zijn ook allemaal al wel eens bij ze geweest om geld te lenen. Ik heb dat nog nooit hoeven doen. Ze gaan het me niet weigeren.”

“Maar waarom moet ik dan zo nodig mee?”

“Ik zal ze toch moeten uitleggen waar ik het voor nodig heb? Ze zijn benieuwd naar je. Ze hebben al meer dan eens gevraagd of ik je niet een keer wilde meenemen. Ze vinden het raar dat ik je nog niet heb voorgesteld. Ik kandaar moeilijk om geld komen vragen... voor jou, terwijl ze je niet gezien hebben.”

“Dan zeg je toch dat het ergens anders voor is?”

“Ik ga niet tegen ze liegen.”

“Dan wil ik niet dat je hen geld gaat vragen.”

“Maar waar moet ik het dan vandaan halen?”

“Is jouw ding, no. Ik ga niet mee om daar om geld te bedelen.”

“Dat doe ik later, Lucia. Natuurlijk ga ik dat niet vragen waar jij bij staat.”

“Ik doe het niet. Ik ga niet mee.”

“Maar dan...” Johan maakte zijn zin niet af. Lucia stond op en liep met grote passen de kamer uit. Hij liep achter haar aan. Ik hoorde ze in het kleine kamertje nog een tijd praten, maar ik kon ze niet verstaan. Daarna werd het stil. Ik werd nieuwsgierig. Ik liep naar de keuken om zo heel even naar binnen te kunnen kijken. Johan zat in haar armen te huilen.

Toen hij later wegging was het probleem kennelijk opgelost. Ze stonden uitgebreid in het halletje afscheid te nemen. “Ik heb het gevoel dat ik iets ben vergeten”, zei hij toen hij weg wilde gaan.

Hij ging in de kamer kijken, maar zag niets liggen. “Heb je je bril?”, vroeg ik hem.

“Ja. Dat is het niet. Toch heb ik het gevoel dat ik iets had meegenomen dat ik nu niet bij me heb. Maar behalve dat geld... nee, ik had verder niets bij me.” Hij haalde zijn schouders op en liep terug. Hij wilde Lucia nog een keer kussen, maar ik zag dat ze hem ontweek.

★ ★ ★

8

Toen Johan weg was, liep Lucia terug en pakte de envelop met geld. Ze liep er dansend mee in het rond. “Moni, moni, furu moni, di mi kisi furu moni, a moni kisi mi¹¹”, zong ze.

“Je bent nogal blij”, constateerde ik cynisch

“Tata, tata, a moni kisi mi”, zong ze verder.

“Lucia”, vermaande ik.

“Maar kijk nou toch eens, Mavis. Hier. Flappen van duizend gulden. Echte. Kijk dan. En dan dat paarse geld. Kijk eens, hoe mooi. Ik ben rijk. Di mi kisi furu moni, a moni kisi mi.”

“Lucia, daar moet hij hard voor werken”, zei ik. “Hij gaat pinaren¹², hoor.”

“Hij wel, ja. Ik niet. Tata, tata, amoni kisi mi.

Mavis, je gelooft het niet. Hij gaat sparen om me die andere zeventienhonderd gulden te sturen. En wat geld om daar op te maken. Hij...”

“Wanneer wil je gaan?”

“Volgende week, heb ik hem gezegd.”

“Volgende week? Maar je gaat zo snel geen ticket krijgen, hoor.”

“Dat geeft niet. Maar hij gaat denken dat ik volgende week vertrek.”

Ik schrok. “Je bedoelt...”

“Ik ga niet.”

“En Esmeralda dan?”

“Die zit daar goed, in Nickerie.”

“Maar...”

“Je gaat me moeten helpen, Mavis. Als ik zogenaamd weg ben ga ik de telefoon niet kunnen oppakken. Je moet er voor gaan zorgen, dat hij niet hierheen komt. Tenminste, niet onverwacht.”

“Maar waarom...” Ik was geschokt. Ik had oogluikend toegestaan dat ze die jongen voor een paar honderd gulden voor de gek hield. Maar nu had hij zich in de schulden gestoken voor haar, en zij liep te zingen dat ze rijk was. Ik werd boos.

“Hij is gek, Mavis”, vervolgde Lucia. “Je hebt hem zien huilen. Ik zag je stiekem naar binnen kijken toen hij bij me zat. Hij huilt als een klein kind.”

“Hij is gevoelig”, verbeterde ik. “Je hebt hem vanavond ongelooflijk onder druk gezet. Je bent gemeen, Lucia. Ik wist niet, dat je zo vals was.”

“Hij is gek. Hij heeft het zelf gezegd. Hij is ziek geweest. Hij heeft vroeger bij een psychiater gelopen.”

“Waarom?”

“Omdat hij gek is. Iets met zijn werk, geloof ik.”

“Hij zal wel overspannen geweest zijn.”

“Ja. Hij zei zo iets. Daar ga ik toch niet mee samenwonen?”

“Dat was je volgens mij toch al niet van plan.”

“Daar weet je niets van.”

“Lucia, je hebt vanaf het begin al tegen hem gelogen.”

“Niet.”

“Je hebt hem niet verteld dat je vier kinderen hebt.”

“Hij zou me niet willen.”

“Je moet het ooit tegen hem zeggen.”

“Niet. Ik ga toch niet bij hem wonen.”

“Nou, daarom. Zie je wel.”

Lucia zei even niets meer. "Je mag het zelf uitzoeken. Ik ga je hier niet bij helpen." Ik pakte de draadloze telefoon en liep de gang in. "Wie ga je bellen?", vroeg Lucia. "Heb je niets mee te maken", beet ik haar toe. "Je gaat hem niet bellen, hoor", waarschuwde ze. "Iemand moet dat doen. Dit kan niet, hoor." Lucia kwam de gang in gerend en nam me de telefoon af. Ze drukte gelijk op hetuit-knopje. "Lucia, druk op deherhaalknop en hoor wie ik gebeld heb", zei ik. Ze deed het nog ook. Ze kreeg de moeder van Linda aan de lijn, een vriendinnetje van mijn oudste dochter. Ze stamelde dat ze verkeerd gebeld had. "Je zit me voor de gek te houden", zei ze boos. "Lucia, gebruik je verstand. Die jongen zit nog in de trein. Hoe kan ik hem nu bellen?" Ze gaf geen antwoord. "Maar ik ga hem bellen", dreigde ik. "Je laat het." "Lucia, je zal al die tijd dat je zogenaamd in Suriname zit naast me moeten blijven waken als je wil voorkomen dat ik hem bel. Zodra het kan zeg ik het hem." "Hij gaat je niet geloven." "Hij gelooft jou ook." "Mij wel, ja." "Mij gaat hij ook geloven. Dit spelletje ga je niet met hem spelen." "Ik ga hem zeggen dat we ruzie hebben. Dat je ons uit elkaar wilt krijgen om mij te straffen." "Dan zul je hem eerst moeten bellen. Ik ga er ook voor zorgen dat je dat niet doet." Lucia liep boos de kamer uit, met de telefoon nog in de hand.

Het was bluf van mij, en misschien wist zij dat ook wel. Ik kon hem niet bellen, want ik kende zijn telefoonnummer niet. Zij zou eerst moeten bellen, waarna ik op hetherhaalknopje kon drukken om hem te spreken. Ze was slim genoeg om te voorkomen dat ik dat deed. Lucia kon nu op haar kamer net zoveel keren proberen Johan te bereiken, tot ze hem had bereikt en had wijsgemaakt dat wij ruzie hadden. Toch was dat niet wat ze deed. Na een half uur kwam ze alweer naar beneden. Ze trok een duizendje onder haar kleding vandaan en zei: "Hier. Voor je huurachterstand." Zo maakte ze me voor duizend gulden medeplichtig. Het geld kon ik goed gebruiken. Ik stond vijftienhonderd gulden in het krijt bij de woningbouwvereniging. Al drie maanden had ik geen huur meer kunnen betalen. Lucia leefde ook van mijn geld op grote voet. Eigenlijk gaf ze met haar rechterhand terug, wat ze met haar linker van me had afgenomen. Maar ik nam het

aan, en haatte mezelf dat ik me zo gemakkelijk had laten omkopen.

★ ★ ★

9

Ik ging op de bank slapen, zoals gewoonlijk. Sinds Lucia in huis was, deed ik dat, om te voorkomen dat ze zonder dat ik het merkte, naar Suriname ging bellen. Als Lucia aan de telefoon zat hield ze niet op. Ik wilde niet ook een schuld gaan krijgen bij de PTT. Ik kon niet slapen, maar deed net alsof. Om half een belde Lucia naar Johan. Tot mijn verbazing begon ze niet mij zwart te maken, maar ging ze hem uitschelden. Ze verweet hem, dat hij haar voor gek gezet had tegenover mij, door nog eens over dat geld te beginnen, toen hij dacht dat hij iets vergeten was toen hij wegging. Ze maakte er een hele toestand van. Toen ze ophing, had ze niet één vriendelijk woord tegen hem gezegd. Ik was boos en verbaasd om zoveel ondankbaarheid. Later heb ik me gerealiseerd dat dit haar werkwijze was, dat ze afwisselend heel lief tegen hem was om iets gedaan te krijgen, en hem dan weer intimideerde met haar onredelijke boosheid. Maar op dat moment voelde ik me alleen maar kwaad, woedend worden. Op haar, om de gemene manier, waarop ze hem misbruikte, en op mezelf, omdat ik me zo gemakkelijk had laten omkopen om mee te doen.

Toch probeerde ik Johan te waarschuwen. Het was op maandag, en hij was hier. Ik prees hem de hemel in, dat hij zoveel voor zijn vriendin over had. "Het kan toch niet anders", zei hij. "Ik wil dat ze bij mij komt. Dat wil zij ook. Maar eerst zal ze Esmeralda moeten ophalen." "Maar je kent haar nog maar zo kort." "Had ik dan moeten zeggen: Stik jij maar in je probleem? Dat kan toch niet?" "Je houdt heel veel van haar, hè?" "Ja." "Wat zou je zeggen als ze nou vier kinderen zou blijken te hebben?" Ik zag dat Lucia schrok. Johan dacht even na. "Even slikken", zei hij. "En dan eh... het zou moeilijk worden. Maar ik zou er niet minder om van haar houden. Ik zou wel even moeten wennen aan zo'n groot huishouden. We zouden het niet rijk hebben." "Zou je haar dan nog willen hebben?" "Natuurlijk. Dat hangt daar toch niet vanaf. Maar... het is maar beter dat het niet zo is." Mijn poging een opening te vinden om hem duidelijk te maken dat zij hem bedonderde, was

mislukt. Hij schermde haar onbewust af, wilde niets horen wat hem aan haar deed twijfelen. Lucia pakte zijn hand en nam hem mee naar boven. Ik had medelijden met hem. Hij ging fijn liggen vrijen met haar, met de illusie dat ze van hem hield. Misschien zou hij al over een paar weken moeten ontdekken datdat niet waar was.

's Avonds, toen hij wegging, viel me opnieuw Lucia's gereserveerdheid op. Ze stonden in het halletje wel te praten, maar hij mocht haar hooguit een net kusje op de wang geven. Ik werd opnieuw boos op Lucia. Ik verbaasde me erover, dat die jongen nou niet zag, dat ze een spelletje met hem speelde.

"Tong d'r!", riep ik vanuit de woonkamer. "Geef haar dan een lekkere dikke smakkerd."

Johan reageerde niet. Ik had gehoopt, dat hij dat zou proberen, waarna Lucia natuurlijk zou weigeren. Misschien had ik hem zo aan het denken gezet. Maar hij zag het niet. Hij wilde het niet zien.

Lucia was giftig om mijn gedrag, toen hij weg was. Ze stond zo luid te schelden, dat de kinderen naar beneden kwamen om te kijken wat er aan de hand was.

"Ik laat me niet omkopen voor duizend gulden", zei ik, toen ik hen weer naar bed had gestuurd. Lucia probeerde te onderhandelen. "Hoeveel wil je dan?"

"Alles", zei ik. "En dan ga ik naar Rijswijk en geef het hem terug. Ik leg hem uit hoe het zit." Lucia kwam op me af en begon me te slaan. Ik verweerde me niet. "Sla me maar", zei ik. "Sla me maar het ziekenhuis in. Dan staat morgen de politie voor de deur. Dat scheelt. Hoef ik je niet zelf aan te geven bij de vreemdelingendienst."

Ze rende naar boven. Ze was helemaal in paniek. Toen ik een paar minuten later door het bovenlichtje van haar deur keek, zag ik dat ze haar tas aan het vullen was met kleren.

"Als je weggaat weten ze je toch wel te vinden", riep ik door de deur heen.

"Ik ga naar Suriname", zei Lucia.

"Wat?"

"Esmeralda ophalen", verduidelijkte ze.

★ ★ ★

10

De volgende ochtend was Lucia vroeg op. "Ik ga naar Johan toe", verklaarde ze. "Ik blijf daar tot ik naar Suriname kan."

Ik gaf geen antwoord. Ik had me de hele nacht afgevraagd wat ze van plan was.

Lucia ging verder met haar spullen pakken. "Ik wil mijn geld terug", zei ze.

"Terug?"

"Je hebt nog duizend gulden van me. Terug ermee."

"Ik heb het geld al gestort op de giro van de woningbouwvereniging."

"Ik ga Johan zeggen dat je duizend gulden van me gestolen hebt."

"Moet je doen. Neemt hij je mee naar de politie. Om aangifte te doen." Ik lachte, want voor de politie had Lucia een panische angst. Overal voelde ze zich achtervolgd door de vreemdelingendienst.

Toch ging ik voor haar naar de geldautomaat en nam er mijn hele saldo op, vijfhonderdvijftig gulden. Liever nog ging ik met mijn kinderen armoe lijden dan medeplichtig te zijn aan haar oplichterij. "De rest geef ik je, zodra ik het heb", beloofde ik. Een half uur later was Lucia vertrokken.

Twee dagen later, op vrijdag, was ze terug. "Ik ben vanmorgen met de bus naar Parijs vertrokken¹³", legde ze uit. "Vanavond laat zit ik in Suriname."

Ik was verbaasd dat ze terug was gekomen. Ze begon uitgebreid te praten over wat ze Johan allemaal had wijsgemaakt, alsof er niets gebeurd was, alsof we geen ruzie gehad hadden. "Hij heeft de hele nacht tegen me aan gelegen. Hij wou vanmorgen eigenlijk niet weg. We hebben vanmorgen nog gevrijd, en gisterenavond ook. Hij heeft me beloofd heel veel te schrijven. Ik moet vanavond een telegram sturen dat ik daar goed ben aangekomen. Ik moet Johanna bellen dat ze dat voor me moet regelen. En ze moet mijn post doorsturen. Mavis, jij moet de telefoon oppakken. De kinderen... ze moeten niet opnemen, hoor. Ze gaan misschien vertkappen dat ik hier ben. Je moet ze verbieden, no. Weet je wat Johan bij me doet? Hij heeft me gisteren met zijn mond klaar laten komen. Hier." Ze wees tussen haar benen. "Hij vindt het nog lekker ook. Vanmorgen weer."

"Dat heb je me al eens verteld", zei ik geïrriteerd.

"Mavis, het is zo lekker."

"Doet hij niets anders bij je, dan?"

"Jawel."

"En jij? Doe jij het bij hem ook met je mond?"

"Waar zie je me voor aan? Gadver, nee hoor.

Dat hij zeker in mijn mond... brr", griezeld ze.

"Nou ja, het zou toch kunnen. Hij verdient het, als ik je zo moet geloven."

Lucia zei niets terug. "Waarom vertel je me dit eigenlijk?", vroeg ik.

"Wat?"

"Wat jullie allemaal in bed doen."

Lucia antwoordde niet. "Ik moet een ander telefoontoestel kopen", zei ze. "Die draadloze

van jou, die stoort nogal. Hij gaat het herkennen, als ik hem bel. En ik moet Belinda bellen. Ze mag niet over hem vertellen. Hoewel ze zijn telefoonnummer niet heeft, en hij het hare ook niet. Nee, dat is niet nodig. Mavis, hoe lang duurt het als je een telegram stuurt uit Suriname, voordat het aankomt? Weet je wat het kost?"

"Het is duur", zei ik.

"Dan moet ik Johanna zeggen dat ik geld ga sturen voor haar. Is honderd gulden genoeg, Mavis? Als ze dat morgen regelt, is het dan maandag hier?"

Ik antwoordde niet.

"Ik moet hem voor die tijd niet bellen", ratelde ze door. "Mavis, weet jij een winkel waar je een goedkoop telefoontoestel kunt kopen? Kun je dat hier zomaar in het stopcontact in de muur stoppen? Wat zou dat kosten? Zo'n telefoon, bedoel ik. Heb je een wekker voor me? Ik moet midden in de nacht opstaan om hem te bellen, vanwege het tijdsverschil."

"Dat is maar vier uur", zei ik. "Als je om twaalf uur belt, is het daar acht uur."

"En zou hij kunnen horen dat ik niet vandaar bel? Het telefoontoestel moet eigenlijk storen. Ik kan natuurlijk wel een beetje net doen alsof de verbinding slecht is. Bellen en tegelijk ophangen. En dan nog een keer bellen. Wat kun je nog meer bedenken, Mavis?"

Ik liep weg. Ze vermoede me met haar zenuwachtige gedraaf. Ik pakte vijftig gulden die Lucia op tafel had gelegd, zonder te zeggen waarvoor, en ging wat boodschappen doen.

11

Nog altijd begrijp ik niet, waarom ik toen niet heb ingegrepen. Ik had Lucia de deur uit kunnen zetten. Ik had Johan kunnen bellen, want ik kwam al snel achter zijn telefoonnummer. Ik had ook de vreemdelingendienst kunnen inlichten. Er waren zoveel dingen die ik had kunnen doen, maar ik liet het gewoon gebeuren, ik liet Lucia haar gemene spelletjes spelen, die steeds gemener werden. En nog erger, ik hielp haar mee.

In de week na haar zogenaamde vertrek naar Suriname belde Johan me op, om te vragen naar het telefoonnummer van Johanna, omdat Lucia hem had gezegd, dat ze daar verbleef. Ik moest me in alle bochten wringen om hem duidelijk te maken dat ik dat niet kon geven zonder de toestemming van Lucia en ik geloof dat ik niet overtuigend geweest ben, want hij hield het drie kwartier aan de telefoon uit, op het laatst huilend van onmacht en onbegrip.

Maar Lucia's plannen zouden volkomen in het honderd zijn gelopen, als ik het nummer had gegeven. Waarom had ik dat niet gedaan? Johanna wist immers van niets. Ze had wat opdrachten gekregen van Lucia over het doorsturen van post en het sturen van een telegram. "Doe het nou maar", had Lucia gezegd toen ze naar het waarom vroeg. Ze had ook de medewerking van haar gekocht, voor driehonderd gulden.

Hoe gemakkelijk had dit mijn probleem opgelost; want niet ik, maar zij zou hem het slechte nieuws hebben verteld. Ongetwijfeld was hij dan bij mij teruggekomen, waarna ik het verhaal had kunnen afmaken.

Ik had zelfs, geheel naar Lucia's instructies, geweigerd Johan een foto van Lucia te geven, toen hij daar naar vroeg omdat hij er zelf geen had. "Ze heeft het me beloofd, ze zou je vragen er eentje te geven", zei hij. Maar ik antwoordde dat ik dat niet wilde doen zonder dat ik wist of Lucia dat wel goed vond. En dat, terwijl het voor Lucia's plan niet eens wat uitmaakte. Het was gewoon gemene pesterij van haar om hem een foto van haarzelf te weigeren.

Waarom werkte ik eigenlijk mee? Nu, nu ik weet hoe het afgelopen is, kan ik mezelf verwijten dat ik veel te bang ben geweest voor haar woede-aanvallen. En ik kon hem niets vertellen zonder mijn rol uit te moeten leggen. Ik was mede schuldig, medeplichtig aan Lucia's gemene streken. Hoe kon ik ooit nog naar hem verlangen, fantaseren dat hij ooit bij mij hetzelfde zou doen als bij haar, als hij zou ontdekken hoe ik Lucia had meegeholpen? Tegelijk was het ook als een spannende film. Ik raakte gefascineerd door haar eindeloze fantasie en de vindingrijkheid, die ze inzette om hem nog meer geld afhandig te maken. Hoe ze hem zelfs dwong te betalen voor dingen, die hij tot in zijn diepste binnenste fout vond, die volkomen tegen zijn geweten in gingen. Het was fascinerend om te zien hoeveel hij voor Lucia over had, hoeveel hij voor haar wilde doen en wilde incasseren van haar omdat hij van haar hield, omdat hij zich heilig had voorgenomen haar bij zich in huis te halen. Als ik dat zag, ontroerde hij me met zijn onvoorwaardelijke liefde en werd ik bevestigd in de gevoelens waarvan ik me op dat moment eigenlijk nog niet zo bewust was, maar die ik geleidelijk voor hem had ontwikkeld.

En steeds meer kreeg ik de indruk dat Lucia hem in haar macht had. Tijdens mijn slapeloze nachten tolde van alles door mijn hoofd, ook de gedachte dat zij hem met haar wisi¹⁴ beïnvloedde, dat ze hem dirigeerde op afstand. Overdag verwierp ik al deze gedachten, want het is bijgeloof en het bestaat niet, maar het was alsof zij 's nachts ook mijn gedachten

onder controle hield en me deed geloven wat ik nog nooit geloofd had.

Het zijn verklaringen, die ik nu achteraf geef om rust in mijn geweten te krijgen, maar de verklaringen verschonon me niet, ze vormen geen verzachtende omstandigheden. Ze rechtvaardigen mijn passieve houding niet. Het zijn eigenlijk niet eens verklaringen. Ze zijn waar, en tegelijk weet ik dat ik ze verzonnen heb. Bedacht toen ik spijt en wroeging kreeg, meer dan in die dagen zelf, maar ik mis de creativiteit van Lucia om een sluitende redenering te bedenken, die mijn gemoed kan sussen, die mij rustig de nacht laat doorslapen. Het is mijn straf, een milde straf, dat ik nog altijd na twee uur slaap wakker word en ga liggen nadenken tot de volgende ochtend. Omdat ik niet ingreep. Het is straf voor mijn passieve opstelling, straf omdat ik niet kan aanvaarden dat ik niet in staat ben om handelend op te treden.

12

Pas na zes weken kwam ik er achter wat Johan moest doormaken sinds Lucia zogenaamd in Suriname was. Trots liet ze me een brief zien, die hij had geschreven in de eerste week nadat ze weggegaan zou zijn. De brief was naar Johanna in Nickerie gestuurd, en vandaar weer doorgezonden naar hier.

'Lieve Lucia,

Ik heb vaker drie of vier dagen zonder je moeten doen, maar nu ik dit schrijf is het alsof je al weken weg bent, en er moeten nog zoveel weken komen. Je telegram kreeg ik, en toen je me gisterenavond belde, was ik zo vreselijk blij om je te horen. Je klonk ver weg over de telefoon, de lijn ruiste zachtjes en jouw stem was bijna nog zachter. Maar ik hoorde direct weer waarom ik van je hou. Niet dat ik dat vergeten was. Maar juist omdat ik het weet, is de bevestiging het mooiste wat er is. Ik weet dat je er moeite mee hebt dat ik huil als ik verdriet heb, net als wanneer ik dat doe als ik heel erg gelukkig ben. Ik hoop dat je er nog eens aan zult wennen, liever nog dat je er achter zult komen dat die emoties echt zijn, voor mij een van de verschillende manieren om je te laten delen in mijn gevoelens. Voor die vrijdag heb ik ze voor me gehouden, want ik wilde dat je in je herinnering aan ons laatste moment samen voor zo'n lange tijd, je een blij en gelukkig gezicht voor je hebt. Het huilen heb ik dan ook buiten gedaan, toen ik mijn fiets het portiek af heb gesjouwd en op weg naar mijn

werk ben gegaan. Ik vind het jammer dat ik je niet naar de bus kon brengen, dat we daar niet afscheid konden nemen.

Van de andere kant is het afscheid wat we nu namen eigenlijk veel beter. Als laatste heb ik je nog kunnen laten genieten van het fijnste, het opwindendste wat ik met je kan doen. Het is nu alweer een paar dagen geleden, maar het gevoel is nog hetzelfde als toen ik net klaar was, wanneer ik eraan terugdenk. Behalve dan aan mijn hoofd, want als je klaarkomt trek je altijd hele plukken haar bij me uit. Dat doet pijn, maar ik voel me altijd blij als ik daaraan denk, want het bewijst me dat je er zo hevig van geniet als ik dat wil.

Je hebt me onze eerste keer verbaasd door te zeggen dat nog nooit iemand dat bij je gedaan heeft. Ik ben daar trots op. Ik wist niet dat het iets bijzonders was, ik dacht dat alle mannen dat graag deden. Werkelijk, voor mij is hethet mooiste wat ik met je kan doen, zoveel mooier als wanneer ik in je kom en het daar doe, zoals het eigenlijk bedoeld is door de natuur. Want ik ben zoveel intensiever met je bezig, zoveel aktiever om jou dat te laten voelen. Ik kan alleen niet tegelijk je gezicht zien.

Vrijdag deed ik het zo, ook omdat je zei dat je misschien zwanger was. Ik voel me schuldig en daarom durfde ik niet in je te komen. We zijn er samen bij geweest, we hebben geen van beiden uitgekeken. Het is onze eigen schuld. Toch heb ik het idee dat ik daar meer verantwoordelijk voor ben als jij. Ik weet niet waarom.

Je hebt me laten schrikken door te zeggen dat je het direkt weg zou laten halen als het zo zou zijn. Voor mij kan dat niet, Lucia. Ik heb je dat donderdagavond gezegd. Het gaat echt helemaal tegen mijn gevoel in. Voor andere mensen wil ik niet bepalen hoe ze moeten handelen. Maar het gaat hier om mijn kind, ons kind moet ik zeggen. Het is misschien wat lastig, dat dat nu zo snel al komt (gesteld dat je inderdaad zwanger bent) maar het is van ons, het is ontstaan doordat wij van elkaar houden. En we kunnen er samen voor zorgen. Je kunt dat leven niet doodmaken omdat het nou toevallig nog niet zo goed uitkomt. Het kind heeft een toekomst bij ons. Dat kunnen wij hem of haar bieden. Zo zie ik dat, zo voel ik het. Tegelijk weet ik nu, dat jij dat niet vindt. Jij wilt het niet hebben, en je hebt me dat duidelijk laten weten. En ik kan ook niet over jouw lichaam beslissen. Het moet in jouw buik groeien, het is een deel van jou. Ik heb daar geen zeggenschap over. Niemand kan je dwingen het kind ter wereld te brengen, ook ik niet. Ik kan je alleen maar *vragen* om het niet weg te laten halen, vragen om ons kind te houden.

Lucia, jij ben katholiek, je gelooft in God, meer dan ik. Kun jij dat verantwoorden tegenover Hem? Kun jij uitleggen dat het goed is wat je doet? Kun jij de verantwoordelijkheid voor onze onvoorzichtigheid zo uit de weg gaan? Ik weet het niet, Lucia. Ik denk er anders over, en ik wil je vragen om hierover na te denken.

En als je toch besluit je eigen zin te doen, dan zal ik dat niet alleen maar moeten respecteren. Ik moet achter je staan en steunen in de emotionele ingreep die een abortus ook is. We moeten het geheim houden, maar als iemand hier iets van hoort, zal ik het moeten verdedigen als ons besluit, van jou en mij samen. Ik zal er met niemand over praten, al heb ik er grote moeite mee en heb ik behoefte aan steun van iemand, nu jij er niet bent. Wij horen bij elkaar, we hebben beloofd samen verder te gaan. Jouw beslissing zal daarom de mijne zijn. Ik hou van je, en dat is me meer waard. Meer dan mijn geweten, dat ooit wel weer rust zal vinden. En tot die tijd slaap ik slecht en lig ik 's nachts hierover te denken en te hopen, dat het niet nodig zal zijn, omdat je niet zwanger blijkt te zijn.

Ik moet je nog iets vertellen. Afgelopen weekeinde ben ik naar mijn ouders geweest. Ik heb verteld dat je naar Suriname bent afgereisd om Esmeralda te halen. Mijn moeder heeft zelf gevraagd waarvan ik dat heb betaald, want ze weet, dat ik ook huisraad moest kopen toen dat werd weggehaald in verband met de scheiding. Ze wist hoeveel spaargeld ik had. Ik denk dat ze dat van haar heeft gehoord. Zoals je weet gaat Anneke nog met haar schoonmoeder om.

Ze vroeg zelf: "Je hebt het geld toch niet bij de bank geleend?" Ik heb eerlijk gezegd van wel, want ik kan niet liegen. Ik heb niet gedaan wat je zei, ik weet dat ik het niemand mocht vertellen. Ma heeft me direkt 3500 gulden gegeven en daarmee heb ik mijn hele schuld afgelost. Ze had dat zomaar in een laatje liggen.

In betere tijden betaal ik het haar terug; dat heb ik beloofd. Intussen komt het wel heel goed uit, want ik hoef geen rente te betalen, zoals bij de bank, en niet iedere maand honderd gulden af te lossen.

Lieve Lucia, ik weet dat je niet graag met mijn geldzaken wordt geconfronteerd. Maar ik vind het nodig om je dit te zeggen. Ik heb op dit moment echt nauwelijks geld voor mezelf. Ik moet van dertig gulden in de week eten. Dat kan, al is het moeilijk. Ik probeer tweehonderd gulden opzij te leggen, iedere maand, om je te sturen voor de terugreis. Ik denk dat dat ook gaat lukken. Verder ben ik begonnen met de voorbereidingen voor het bouwen van het

kamertje van Esmeralda. Ik heb je verteld hoe ik het ga maken. Ik heb al wat spullen in huis liggen. Voor de elektriciteit ben ik wat dingen gaan kopen. En verder ligt de achterkamer al vol met hout en latten. Die heb ik niet gekocht. Bij de nieuwbouw van de Tweede Kamer staan drie containers vol met hout, dat ergens uit het oude gebouw komt. Het zijn puntgave latten en balken, die zó weggegooid worden. Doodzonde eigenlijk, maar het komt me nu goed uit. Gisterenavond ben ik drie keer heen en weer gefietst om parlementair bouw materiaal. Ik ga morgen weer.

Lieve meid van me, ik ga slapen met mijn hoofd vol mooie gedachten voor jou. Ik ben niet zo goed in vertellen wat ik voor je voel. Ik kan hier nog wel een keer wegzetten dat ik van je hou, maar dat weet je al. Ik kan helemaal niets doen, dan afwachten wanneer je me weer belt en ik je stem weer kan horen. Fantaseren over jou, over onze toekomst, en denken aan de dingen die we samen in bed hebben gedaan.

Lucia, het is wachten, alsmaar wachten en dat is nog maar net begonnen. Ik realiseer me dat er nog zoveel van die dagen komen. Ik weet nog niet hoe ik die door ga komen. Ik weet alleen dat het gaat lukken, en op een mooie dag sta je weer bij me, met Esmeralda, en wie weet, als het je lukt om haar te vinden, ook met Claudia.

Kusjes, Johan.'

★ ★ ★

13

"Wat heb je hem over Claudia verteld?", vroeg ik Lucia toen ik de brief gelezen had.

"Is niks bijzonders, hoor", antwoordde ze.

"Lucia, hier staat dat je haar ook gaat meenemen als je haar gevonden hebt. Hoezo, als je haar gevonden hebt? Ze is toch niet zoek?"

"Nee."

"Nou dan. Wat heb je hem dan aan zijn neus gehangen?"

"Dat ik haar wel kwijt ben. Is jij hebt me verteld dat tante Joany haar mee wilde nemen naar de Franse kant¹⁵ om haar op te voeden. Ik heb hem gezegd dat ik haar sinds haar geboorte niet meer heb gezien, en dat ik haar ga zoeken."

"Hoe kom je daar nou bij?"

"Er was een film op televisie, die ging daarover. Over een vrouw die haar kind nooit had mogen zien en die op zoek ging. Ik dacht dat dat misschien wel van pas zou komen."

“Van pas?”

“Voor als ik geld van hem nodig zou hebben.”

Lucia keek me aan alsof het de gewoonste zaak van de wereld was.

“Geld nodig zou hebben?”, vroeg ik verbaasd.

“Als ze meekomt moet ik voor haar ook een ticket kopen.”

Ik keek haar aan met een mengeling van verbazing en afgrijzen. “Als hij je geld geeft om haar hierheen te halen, zul je ook met haar op de proppen moeten komen.”

“Nou, dat zien we dan wel weer.”

Het bleef even stil. “Wanneer heb je hem dat verteld?”

“De eerste nacht dat ik daar ben blijven slapen.”

“Hij is zijn huis aan het verbouwen voor je”, zei ik.

“Ja. Voor Esmeralda.”

“En jij komt niet met dat kind.”

“Dat is zijn probleem.”

Ik zat de brief nog wat door te kijken. “Wie is Anneke?”, vroeg ik.

“Zijn vrouw.”

“Hij is toch gescheiden?”

“Ja.”

“Is dat de moeder van dat kleine blonde meisje, eh...”

“Emma.”

“Ja. Is dat haar moeder?”

“Ja.”

“Hij is nog niet lang gescheiden. Hier staat dat hij nog maar net spullen heeft moeten kopen die zij heeft weggehaald.”

“Ja.”

“Hoe lang zijn ze uit elkaar?”

“Twee maanden of zo. Ze was misschien een week bij hem weg toen ik hem ontmoette. Toen ik de eerste keer bij hem bleef slapen was net alles weggehaald. Ze had hemop een woensdag opgebeld dat zede zaterdag of zondag erop zou komen om de boel op te halen. Hij heeft als een gek moeten werken om alles ingepakt te krijgen. In dat weekeinde stond het busje voor de deur. Ze hebben alles ingeladen en zijn weggegaan. Het huis was voor driekwart leeg.”

“Had hij niet recht op de helft?”

“Ik weet het niet, hoor. Volgens mij doet hij alles wat zij zegt. Ze heeft veel meer dan de helft meegenomen. In de voorzaal⁶ stond alleen nog de tafel en een bank. De TV, de video, alles was weg. In de achterkamer stond helemaal niets meer. Het bed mocht hij houden. Er stond een hele mooie stoel in de voorkamer. Johan zei dat die nieuw vijfduizend gulden kostte, maar dat hij hem voor iets meer dan de helft heeft gekocht. Weg. De auto heeft ze ook meegenomen. Ze heeft nog net niet het behang van de muur gehaald. En Johan maar

zeggen dat ze het eigenlijk nog heel netjes verdeeld had.”

“Ze was dan snel met de spullen halen. Ging ze samenwonen?”

“Nee. Johan zegt dat ze met Emma bij haar ouders woont. Ze zou de boel ergens opslaan.”

“En je hebt gezegd dat je zwanger bent.”

“Ja.”

“Dat is niet zo.”

“Dat wist ik toen niet.”

“Hoezo niet?”

“Ik was over tijd, hoor.”

“Je hebt nota bene een spiraaltje. Dat heb ik nog voor je betaald. Omdat je hier niet kunt blijven doorgaan met aan de lopende band kinderen te maken of abortussen te plegen.”

“Met een spiraaltje kun je ook in verwachting raken, hoor.”

“Lucia, praat geen onzin.”

“Echt waar.”

Ik ging daar niet op in. “Heb je hem intussen verteld dat je niet zwanger was?”

“Nee.”

“Waarom niet?”

“Hij gaat mijn abortus betalen, no.”

Ik werd boos. “Heb je niet gelezen wat hij schrijft? Hoeveel moeite hij ermee heeft? Hij... je brengt hem in gewetensnood, en je laat hem er nog voor betalen ook. Lucia, wat ben je...”

“Hij zegt toch dat hij me zal steunen? Hij gaat er aan wennen, hoor. Dat zegt hij zelf.”

“Wat ben jij gemeen. O, wat ben jij gemeen.” Ik trilde van woede.

“Hij is dom, hoor. Hij gelooft alles. Hij vertrouwt me helemaal. Weet je... hij bewaart zijn paspoort zomaar in de kast. Open en bloot. Ik kon het zo meenemen.”

Het drong niet gelijk tot me door. “Ik ga er veel geld voor krijgen, hoor”, vervolgde ze.

“Je bedoelt... heb je dat van hemgestolen? Lucia, ben je helemaal gek geworden?”

“Weet je niet wat dat waard is? Ik heb het die vrijdag meegenomen. Hij mist het nog niet eens, moet je voorstellen. Ik ga het binnenkort verkopen, hoor.”

Ik gaf Lucia een klap in haar gezicht. “Ik ga je aangeven”, zei ik. “Nu. Morgen. Wegens diefstal. En illegaal verblijf.”

Ze begon terug te vechten. Ze was sterker dan ik. Ze sleurde me uit de stoel en sloeg me intussen wel tien keer keihard in mijn gezicht. Ik worstelde me los en rende de keuken in om een mes te pakken. Ze probeerde het van me af te nemen. Ik sneed haar diep in haar linkerhand. Ze duwde me daarna de gang in. Ze moet mijn hoofd tegen de trap geslagen hebben, want ik had een diepe wond en het bloed zat in mijn haren geplakt, toen ik bijkwam.

Lucia was verdwenen. Ondanks dat mijn hoofd bonkte van de pijn ging ik de rommel opruimen. Ik verwijderde de bloedvlekken van de bank en de vloer en zoog de scherven van de omgevallen glazen op. Tenslotte ging ik douchen en waste mijn haar en mijn valse vlechten uit. Toen het warme water op mijn hoofd kwam, werd alles zwart en viel ik nog een keer op de grond. Toen de kinderen thuis kwamen, was alles aan kant en lag ik op de bank. "Ik ben ziek", hield ik hen voor. Ik gaf hen mijn laatste tien gulden om patat te gaan kopen.

★★★

14

Ik voelde me ziek, die week, doodziek en ik wist niet eens of het nou kwam door die vechtpartij met Lucia of doordat ik me zo schuldig voelde omdat ik toch niet naar de politie ging om haar aan te geven. Ik belde Belinda op om een week voor de kinderen te zorgen. Die hadden toch zomervakantie en kwamen graag bij tante. Ik vroeg haar en passant waar Lucia was. "Die zit in Suriname. Dat weet je toch", was haar antwoord. "Heb je dan niets van haar gehoord?" Belinda wist dus nog minder dan ik. Die geloofde echt dat Lucia was weggegaan om Esmeralda op te halen. Aan het einde van de week kwam er post van de bank. Johan had achthonderd gulden op mijn rekening gestort. 'Telefoontje naar Suriname', stond er bij. Ik wist niet waar dat op sloeg, maar Lucia had hem kennelijk gevraagd om mij geld te sturen. Met zware hoofdpijn slofte ik naar de geldautomaat om een honderdje op te nemen en ging er boodschappen van halen en een doosje paracetamol. Die avond kookte ik voor het eerst in een week. Tot die tijd had ik alleen een paar oude boterhammen gegeten.

Op woensdag in volgende week kwam Johan aan de deur. Hij had vijfhonderd gulden bij zich. "Die moet je naar Lucia sturen", zei hij. "Ze zei dat dat kan bij een kantoortje aan de Kruiskade." "Ik weet het", antwoordde ik. "Je ziet er moe uit." "Ik ben ziek." "Ziek?" "Hoofdpijn, misselijk. Al een week lang." "Je moet naar een dokter gaan." "Ja." Maar ik durfde niet naar een dokter. Ik durfde Johan ook niet te vertellen wat er aan de hand was. Ik was medeplichtig en dat zou hij

zich ook direkt realiseren. Ik was te moe om verwijten van hem aan te horen. Ik wilde niet eens nadenken. Ik wilde dat hij zo snel mogelijk verdween, want ik schaamde me, mijn geweten knaagde en ik voelde me veel te beroerd voor al die onrust in mijn hoofd. Hij vertelde nog eens hoeveel hij van zijn Lucia hield, dat hij haar zo miste en ging toen weg. "Je bent echt ziek", zei hij. "Ik zal je met rust laten. Ga naar een dokter, Esther. Of laat hem komen." Hij groette en ging de deur uit.

★★★

15

Lucia kwam twee dagen later binnenlopen om het geld op te halen. Ze pakte het eigenhandig uit mijn la. Ik lag in de bank en deed alsof ik me nog net zo ziek voelde, hoewel ik die ochtend voor het eerst geen last meer had van hoofdpijn. "Heeft hij niet gezegd waar het voor was?", vroeg ze. "Nee." "Mooi zo. Ik had hem gezegd dat hij zijn mond moest houden." "Het is toch niet voor..." "Ja. Voor de abortus. Mavis, het is toch niet te geloven hoe naïef die jongen is. Hij gelooft echt alles. Nou zit hij thuis er problemen mee te hebben. Ik kan niet..." "Lucia, kom me niet vervelen met je gemene streken en donder op." "Heeft hij nog iets gezegd?" "Nee." "Hij is hier nog een tijd gebleven, hè?" Ik gaf geen antwoord. "Wat hebben jullie gedaan?", vroeg ze. Ik ging zitten en keek haar verbaasd aan. "Wat bedoel je?" "Hij is hier nog een tijdje geweest. Je was alleen thuis. Jullie hebben..." "Lucia, waar zie je me voor aan?" "Ik weet dat je zin hebt in hem. Je hebt alle tijd gehad... om dingen met hem te doen." "Je bent gek, Lucia." Ze kwam naar me toe en wilde me gaan slaan. Ik griste haar tasje van haar schouder en glipte langs haar heen. "Gemene heks!", gilte ze achter me. "Is daarom wil je me niet helpen, hè? Je wil hem van me afpakken." "Hij verdient je niet", riep ik terug terwijl ik de voordeur uit rende. Ik gooide haar tas van de galerij af. Beneden waren vier jongens aan het voetballen. Lucia stooft naar het trappenhuis. De jongens hadden nog geen acht geslagen op het tasje, maar toen Lucia aan kwam rennen liet een van hen het spel in de steek en ging er

op af. Ze kwamen tegelijk bij de handtas. Lucia moest vechten om het te bemachtigen, en vervolgens voor haar leven rennen om te ontkomen aan de vier kwajongens. Toen ze uit het zicht verdween ging ik terug naar binnen. Ik begon te lachen, hysterisch te lachen, tot de tranen over mijn gezicht liepen.

★★★

16

Die maandag kwam er een brief uit Suriname, gericht aan Lucia. Ik besloot hem niet voor haar te bewaren en scheurde de envelop open. Er zat een fax in. Het dunne en glanzende papier was al geel geworden. Aan de bovenkant was te lezen dat hij op een Haags postkantoor was verstuurd.

'Lieve Lucia,

Ik voel me verdrietig en moedeloos sinds onze laatste telefoongesprekken. Je kunt maar af en toe, en niet erg lang bellen, want het is duur. Dan wil ik lieve dingen tegen je zeggen en van je horen. En ik wil horen hoe het met je gaat, daar in Suriname, en of ik nog iets voor je kan doen. Ik wil dat je me steunt, want het lange wachten valt me zwaar, en iedere keer ziet het er naar uit dat het nog langer gaat duren voor je terugkomt.

Maar waarom wil je de laatste keren alleen maar ruzie maken? Het is toch niet onredelijk, als ik zeg dat ik door mijn geld heen ben? Als ik zeg, dat je niet voor negenhonderd gulden in twee weken kuntverbellen, omdat ik zoveel niet verdient? Ik weet dat je niet graag aan mijn geldzorgen wordt herinnerd, maar alle schulden die ik nu weer voor je maak, maken het ons moeilijker straks een goed leven op te bouwen als je bij mij komt. Je weet dat ik geld heb geleend. En dat ik straks drie tickets moet kopen, nu je Claudia ook hebt teruggevonden. Ik kan nog vijftienhonderd gulden lenen bij de bank. De rest moet ik sparen. Dat is wel bijna vijfduizend gulden. Ik verdien maar 2300 in de maand. Daarvan gaat de afbetaling van mijn huis af, de energierekening, de verzekering, de telefoonrekening, de alimentatie voor Emma. Haar moeder eist nu ineens 350 gulden. Alsof ik dat heb. Ik heb gezegd dat ik nu niet meer dan 250 kan missen. Ze is nog zo redelijk dat ze me dat voorschiet. Ik maak schulden, om jou, zelfs bij haar.

Zoals het er nu uit ziet, gaat het nog wel drie maanden duren voor ik het geld bij elkaar heb geschaapt om je hierheen te halen. Tegelijk zeg je me, dat je verblijf daar nog wel even kan duren, omdat het je maar niet lukt om een

afpraak te maken voor een visumaanvraag, omdat het telefoonnummer steeds bezet is. Ik heb gebeld, vanuit mijn werk, en ik kwam op het nummer dat jij me noemde direct binnen en heb een afspraak gemaakt voor je, voor 23 september, om negen uur.

Lieve Lucia, ik word er zo moedeloos van. Het duurt allemaal zo lang en ik mis je. Ik wil dat je bij me bent, in mijn armen, dicht bij me. Al snel ben je net zo'n tijd bij me weg als dat we elkaar regelmatig konden zien. Ik heb helemaal niets, dan een pluisje van je valse vlechten, dat ik heb opgeveegd van de vloer, en één zin in jouw handschrift. "Wil je voor me naar de bakker gaan en een halfje bruin halen?", had ik geschreven. "Johan ik ben lui om het huis uit te gaan", was je antwoord, dat ik vond terwijl je op bed lag te slapen, 's middags om half zes, terwijl het lekkerste wat ik ooit gegeten heb op me stond te wachten. Bruine bonen met rijst! Ik heb geprobeerd het na te maken, aan de hand van een recept in het Surinaams kookboek dat ik heb gekocht, maar het smaakte niet. Er ontbrak een ingrediënt: jou, jouw hand, de wetenschap dat jij het gemaakt hebt voor mij, uit liefde, en voor jezelf, omdat je van lekker eten houdt.

Het is vreselijk stil in huis. Ik heb gelukkig nog veel werk aan het kamertje voor Esmeralda. Emma vindt het prachtig dat ik daarmee bezig ben. Als zij er is, moet ik van haar bouwen. En zij helpt mee. Ik stond op een laddertje de gipsplaten in de wand te zetten, en zij gaf me de schroeven aan, die ze spijkers noemt. Zo heeft ze me afgelopen zondag de hele dag geholpen. Maar opeens stond ze stil, met een verschrikte blik in haar ogen, en zei ze: Papa, ik mag straks toch wel met Loesjes kindje spelen?"

Ik heb haar opgepakt en tegen me aan gedrukt en gezegd dat dat natuurlijk mag. Ze noemt je Loesje, en Esmeralda's naam vergeet ze steeds. Ze komt wel drie keer op een dag vragen hoe Loesjes kindje heet. Zij wil ook dat je snel thuis komt.

Emma is mijn enige troost, nu, wanneer ik je mis. En zij is er maar eens in de twee weken. Soms denk ik dat ik gek word, gek van verlangen naar jou, gek van de pijn die ik voel omdat je er niet bent, en dat je niet lief tegen me doet maar ruzie maakt als we bellen.

Lucia, dit kon niet wachten op de post, die er zes weken over doet. Daarom fax ik het je. Ik hoop dat je me even belt, even maar, en dan zonder die verwijten en boosheid, die ik niet begrijp. Gewoon, omdat je van me houdt.

Johan.'

Later, diezelfde week, was die brief ineens verdwenen. Ik was boodschappen gaan doen. De kinderen hadden tante binnen zien komen. Ze had de brief uit mijn la gehaald en was gelijk weer vertrokken.

17

Toen bleef het ineens drie weken stil rond Lucia en Johan. Ik zag haar niet, hoorde niets van haar, niet direkt, en niet via de familie. En in die dagen leerde ik Armand kennen, een Nederlandse man, die lief voor me was. Maar ik ontdekte, dat ik bij hem zocht wat ik niet aan Johan kon vragen. Hij wilde niet, ook hij was zo'n man die in het bed alleen aan zijn eigen plezier dacht. Verder was hij objectief gezien best goed voor me.

Natuurlijk, ik had het kunnen weten. Ik ging iedere avond met Johan naar bed, vanaf... ja, vanaf wanneer eigenlijk? Was het sinds de dag dat Lucia me verteld had over haar eerste nacht met hem, of is die liefde pas later ontstaan? Ik kan me niet anders meer herinneren dan dat ik in mijn gedachten hem mijn lichaam liet strelen, en ik stelde me voor dat hij mij helemaal overdekte met lieve, zachte kusjes, voordat hij me bevredigde op de manier die Lucia al meer dan eens had beschreven.

Als ik dan mezelf mijn genot had gegeven, legde ik mijn armen om mijn hoofdkussen heen, en terwijl ik in gedachten zachtjes door zijn haar streefde viel ik in slaap.

En nu lag ineens Armand naast me, die zo ongeveer het tegenovergestelde was van Johan, met zijn roodachtige baard en krullende blonde haren. Zijn lichaam was veel echter om tegenaan te liggen dan het kussen, maar het bewoog 's nachts zo vaak dat ik er slecht van sliep. Mijn Johan snurkte niet, rookte niet en stonk 's morgens niet uit zijn mond. Mijn Johan wilde altijd met me vrijen als ik dat wou, en nooit als ik het niet wou. Hij zei lieve dingen tegen me, die ik alleen zelf kon verzinnen, en samen konden we over van alles praten: over de slechtheid van Lucia, over lekker eten, en over opwindende sex. Hij had dezelfde voorkeuren als ik, en samen fantaseerden we ons naar stille stranden of naar een fraaie suite op de bovenste verdieping van een Rotterdams hotel, waar we het staand deden voor het raam, met uitzicht over de Maas. Of in een klein bootje op een rivier in het Surinaamse bos. Op het balkon. Of op een modderig achtererf in de stromende plensregen - maar zonder onweer, want daar ben ik bang voor.

Mijn eigen Johan was geïnteresseerd in verhalen over Suriname. Samen wandelden we hand in hand langs de Waterkant in Paramaribo en aten we bami met kip of namen we een schaafijsje. Mijn Johan kocht bloemen voor me en leerde van mij Surinaams eten koken. Hij bakte een betere pom en lekkerdere pastei dan ik kon. Hij was lief en zorgzaam voor mijn kinderen en wilde mij er nog een geven van ons tweeën.

Ik had een man verzonnen, die Johan heette. En natuurlijk zou de echte Johan niet zo ideaal zijn als ik me voorstelde. Maar hij bestond, hij leefde, hij was zo echt in mijn gedachten dat ik het gevoel had dat ik met Armand vreemd ging. Ik ging vreemd met iemand die veel minder aantrekkelijk en veel minder lief was dan degene die ik bedroog. Ik vroeg me af waarom.

18

Op een woensdagmiddag belde Johan. Hij was duidelijk in paniek. "Esther, heb jij deze week iets van Lucia gehoord?"

"Nee", zei ik. Dat was waar. Ik hoefde niet te liegen. Tegelijk wilde ik dat ik de afgelopen tijd een verklaring had verzonnen, zodat ik hem de waarheid over Lucia had kunnen vertellen zonder mijn rol te vermelden, in de hoop dat ik hem zou kunnen troosten en zijn liefde zou winnen. Maar steeds als ik de afgelopen weken daaraan dacht, voelde ik me schuldig tegenover Armand. Hij had niet verdiend dat ik met mijn gedachten eigenlijk niet bij hem was. Ik overwoog even om maar gewoon eerlijk mijn verhaal te beginnen, en dan maar zien hoe ik me eruit zou redden. Ik zat me mijn eerste zin te bedenken, toen ik op de achtergrond Johan iets hoorde zeggen.

"Esther?", vroeg hij met nadruk.

"Eh... sorry, Johan. Ik zat even in gedachten. Wat zei je? Eh... wat is er met Lucia aan de hand, dan?"

"Dat weet ik niet. Dat is het nou juist. Ik heb al een week niets van haar gehoord. Maar... als je dood bent kun je niet bellen, zeg nou zelf."

Ik schrok, hoewel ik Johan niet begreep.

"Dood?"

"Nou ja... heeft ze jou niet gesproken? Heeft ze niet verteld over Milton?"

"Milton?"

"De vader van Esmeralda."

"Johan, ze heeft me niets verteld. Ik heb haar niet gesproken sinds ze in Suriname is."

"Wel. Ze heeft gezegd dat jullie ruzie hebben gehad. Maar... jij weet dus ook niets over haar?"

"Nee. Wat is er aan de hand? Waarom zeg je dat ze dood is?"

"Dat is ze niet... ik weet het niet, tenminste." Hij begon te huilen. "Esther, ik ben zo bang. Vorige week... vorige week maandag heeft ze nog gebeld. Hij... hij had haar gevonden. Hij was met zijn auto recht op haar af gereden. Ze is naar binnen gevlucht, en hij heeft gezegd dat hij haar nu wist te vinden. En nou... ik ben zo bang."

"Johan, doe even rustig. Ik begrijp het niet. Waar was Lucia?"

"Thuis. Ze ging net naar binnen."

"Maar... was ze dan bij haar zus? Bij Marijke? Hij weet waar ze woont, hoor."

"Nee. Ze had een kamertje gehuurd in een pension. Dan zou hij haar niet vinden. Maar dat is nou toch gebeurd... en sindsdien heb ik niets meer gehoord."

"Johan, je hoeft niet bang te zijn dat ze er met hem vandoor gaat. Ze haat die man, en hij haar."

"Daarom juist. Eh... ik... hij wil haar niet hebben, hij wil haar vermoorden."

"Johan, ik ken Milton. Hij doet zoiets niet. Daar is hij veel te dom voor. Het is een zacht eitje, hoor."

"Hij heeft het al geprobeerd. Hij is met zijn auto op haar ingereden. Ze kon zich nog net redden."

"Johan, Lucia belt wel weer."

"Als je dood bent... dan kun je niet bellen, hoor." Zijn stem sloeg over van de zenuwen.

"Dan had ik het gehoord. Mijn zus zou me gelijk bellen om het te vertellen."

Johan kalmeerde een beetje. "Dat is waar. Maar als je dat hoort... het is dan al te laat, Esther. Wat kan ik nou doen? Ik kan helemaal niets. Ik kan haar niet bellen. Ik kan haar zus niet bellen, want jij wil me haar telefoonnummer niet geven. Ik kan alleen maar afwachten tot ze belt... of op een slecht bericht."

Hoe kon ik hem nou geruststellen? Ik kon hem niet vertellen dat ik wist, dat er met Lucia niets aan de hand was, zonder alles te moeten vertellen. En ik kon de waarheid niet vertellen zonder mijn rol daarin te vermelden. Ik wilde nogmaals proberen het verhaal te doen, maar Johan onderbrak me opnieuw.

"Esther... mag ik het nummer van die zus in Nickerie? *Alsjeblieft* Esther?"

Mijn hoofd tolde, terwijl ik hem nog een keer, nog twee keer hoorde smeken om dat nummer. Ik was niet in staat iets uit te brengen.

"Esther?", vroeg hij nogmaals.

"8848992", hoorde ik mezelf zeggen. Ik had maar wat verzonnen. Hij herhaalde het nummer langzaam; waarschijnlijk schreef hij het op. Hij bedankte me. Zonder iets te zeggen hing ik op. Ik trok de stekker van de telefoon eruit om te voorkomen dat hij me zou bellen, wanneer hij ontdekte dat ik een verkeerd nummer had gegeven.

Lucia moest hiervoor maar een verklaring verzinnen. Ze was inventief genoeg. Ik had geen zin meer om er nog verder over na te denken.

19

Lucia kwam altijd als ik van huis was. Ik was naar Belinda geweest om mijn haar te laten vlechten. Ik kwam thuis en Armand vertelde me: "Ik heb je zus gezien."

Lucia en hij hadden elkaar nog niet ontmoet. Ik had hem ook niet zoveel verteld, alleen dat we ruzie hadden en dat ik niet wist waar ze zat. “Ze kwam gelijk met een nogal... bijzonder verzoek”, vervolgde Armand. “Ze wilde dat we getuigen wilden zijn.”

“Getuigen?”

“Bij haar huwelijk.”

Ik was verbaasd. “Heeft ze... is ze...”

“Ik heb maar ja gezegd. Ik dacht dat je het wel goed zou vinden.”

“Was Johan meegekomen?”

“Heet hij Johan?”

“Ja.”

“Ze had hem meegenomen, ja, maar hij heeft zich niet voorgesteld. Het zag er wel een nette man uit. Maar wat een boom van een vent, zeg.”

“Boom?”

“Je kent hem toch?”

“Ja.”

“Nou dan. Dat kun je toch geen kleintje noemen, zeg.”

Ik kreeg een bang voor gevoel. “Armand... hoe zag hij er uit?”

“Nou, lang en breed, en bijna net zo donker als je zus. Hij was keurig gekleed. En...”

“Nee!”, riep ik uit. “Nee, nee, nee. O, wat een gemeen, vals kreng is het toch.”

Ik moest Armand het hele verhaal uitleggen. Hij luisterde geïnteresseerd, maar vond het toch vooral een hele goede grap. “Wat een sukkel is die Johan, zeg”, zei hij lachend. “Wie geeft nou iemand, die hij zo kort kent, zoveel geld weg. Daar zou ik nou niet ingetuind zijn.”

Met afgrijzen keek ik hem aan. Ik onderdrukte mijn drang om in de verdediging te gaan. Hij zou me gewoon zou laten barsten als ik problemen had. Ik was blij dat hij nachtdienst had, dat hij om negen uur weg ging.

Zodra hij de deur uit was, besloot ik Johan te bellen. Tot mijn stomme verbazing nam Lucia de telefoon op. Ik besloot bliksemsnel om niet mijn boosheid te laten blijken, maar om haar uit te horen over wat ze van plan was.

“Ja, ik ga met hem trouwen”, vertelde ze doodleuk aan de telefoon.

“En Johan?”

“Die weet van niets.”

“Waar is hij?”

“Hier, op de bank. Ik zit met mijn benen op zijn schoot. Hij heeft een handje van me vast. Weet hij veel, waar we het over hebben.” Lucia en ik spraken altijd Surinaams tegen elkaar. Hij kon niets verstaan, en hoewel ik het walgelijk vond, dat ze mij zat te vertellen hoe ze hem bedroog, misbruikte en oplichtte terwijl hij er gewoon bij zat, liet ik haar vertellen, want ik had nu

besloten Johan te waarschuwen, en dan moest ik weten wat er aan de hand was.

“Hoe heet die man... waar je nu...”

“Alwin. Alwin Martina.”

“Weet hij dat je bij Johan bent?”

“Nee. Ik kan hem niet gaan vertellen, no, je weet, Antillianen zijn jaloers, hoor.”

“Is hij Antilliaan?”

“Hij komt van Curaçao.”

“Waarom ben je bij Johan, terwijl je met hem gaat trouwen?”

“Ik moet het huwelijk ook betalen. De trouwzaal. Ik ga niet op maandagmorgen trouwen, hoor.”

“Maandagmorgen?”

“Dan is het gratis.”

“Maar...”

“Ik trouw maar één keer. Dan wil ik wel een feestje, hoor. Een mooie bruiloft.”

“Hoe heb je die vent leren kennen, Lucia?”

“Nou, weet je... Ken je Croesita?” Ik wist niet wie dat was, maar gaf geen antwoord. “Het is haar zoon. De jongen heeft schulden. Hij heeft gehosseld...¹⁷ nou ja, dat is verkeerd afgelopen. Zijn dealer heeft gezegd dat hij het spul wel had afgeleverd, maar Alwin heeft niets gehad. Maar ja, je kunt in die handel niet naar de politie gaan om te zeggen dat je afgezet bent... je begrijpt het wel.”

“Lucia, handelt hij in...”

“Ja.”

“Dat meen je niet.”

“Nou ja... so what? Het gaat om zeventuizend gulden, hoor. Zoveel is dat nou ook weer niet. Ik heb er al bijna vijf.”

“Ga je trouwen om geld?”

“Ja. Hij zijn geld, ik mijn verblijfsvergunning. Is goed geregeld, no.”

“En hoe ga je dat aan Johan uitleggen?”

“Weet ik nog niet. Dat zie ik wel. Hij is dom, hoor, hij gelooft alles. Ik heb een oom Alwin, heb ik verteld, en die gaat mijn zaak regelen.”

“Wil hij dat dan niet doen?”

“Jawel.”

“Nou... waarom hij dan niet?” Ze gaf geen antwoord. “Lucia, hij gaat goed voor je zorgen. Hij houdt echt van je.”

“Hij is dom. Hij gelooft alles.”

“Hij is niet dom. Lucia, hij houdt van je. Hij vertrouwt je.”

“Nou, dat is toch dom?”, betoogde Lucia. Daar kon ik niets tegen inbrengen.

“Maar je gaat toch wel bij Johan wonen?”

“Alwin is ook heel goed in bed, en hij wil gewoon lekker neuken en niet alleen maar beffen, zoals Johan.”

Van mij had ze nooit geleerd om het zo uit te drukken. Ze gebruikte gewoon de Nederlandse woorden. Ik hoorde Johan op de achtergrond wat vragen.

"Ik vertel Esther gewoon hoe lekker je kunt vrijen", antwoordde ze hem. Johan protesteerde tegen haar openhartigheid, maar ze ging er niet op in.

"Je gaat bij Johan weg?"

"Ja. Bij Alwin ook, hoor. Maar ik moet eerst dat geld wat ik hem geef weer terug krijgen."

"Lucia, ik ga hem waarschuwen. Jij gaat niet met hem trouwen. En Johan ga ik ook vertellen hoe het zit. Als niemand het dan doet... dan ga ik je een enkele reis Suriname bezorgen."

Lucia begon te tieren aan de andere kant van de lijn. "Schelden doet geen pijn", zei ik kalm.

"Aanzien wat jij doet, mijn eigen zus, bij zo'n lieve jongen, dat doet pijn."

"Je bent mijn stiefzus."

"Jij... je verdient het om geen ouders te hebben. Als mijn moeder geweten had wat jij voor een heks zou worden... toen je vader je bracht om voor je te zorgen... ze had je te vondeling gelegd of in de Surinamerivier verdrongen." Ik legde de telefoon neer.

20

Die nacht verlangde ik heviger naar Johan dan ooit. Snikkend van woede om Lucia klemde ik mijn kussen tegen me aan, en fantaseerde ik dat hij zo bij mij wilde zijn, terwijl ik hem troostte. Hij zou huilend tegen mijn borsten aan liggen, terwijl ik hem met mijn hand door zijn haar aaide. Zo zou ik hem langzaam aan zijn lichaam gaan voelen, tot zijn verdriet om Lucia zou veranderen in begeerte naar mij. Langzaam rijpte die nacht mijn plannetje. Johan en ik zouden samen gaan voorkomen dat Lucia zou trouwen. Samen moesten we bij de vreemdalingendienst ons verhaal gaan doen, samen moesten we bij het gemeentehuis... waar eigenlijk? bezwaren gaan indienen tegen het voorgenomen huwelijk tussen Lucia en die Alwin Martina.

Naarmate de nacht vorderde werden mijn plannen duidelijker, maar, zoals ik me ze achteraf herinner, ook onwaarschijnlijker, want ik liet Johan reageren zoals ik verwachtte, en hij zou het eens zijn met mijn aanpak en me daar helemaal in steunen. Het kwam niet in me op, dat hij mogelijk andere plannen zou bedenken wanneer hij de waarheid hoorde, dat hij zich tegen me zou kunnen keren.

Pas heel laat vervaagden mijn gedachten en viel ik in een slaap, waar Armand me al vroeg uit wakte.

Op hem zat ik nou helemaal niet te wachten; hij had gezegd dat hij naar huis zou gaan. Ik duwde hem weg toen hij bij mij in bed wou

kruipen en keerde me om. Hij probeerde me te kussen.

"Ga weg, Armand", bromde ik. "Ga naar huis." Hij leek nog niet erg onder de indruk. "Ga naar huis", herhaalde ik met nadruk.

Ik denk dat hij schrok, want hij ging rechtop zitten. "Schatje", probeerde hij.

"Ga weg", zei ik hardop. "Ik heb geen behoefte aan je. Ik wil je niet zien."

"Maar... wat is er dan?"

Bijna ging ik hem uitleggen waarom ik me zo voelde. Ik hield me in. "Ik wil dat je weggaat. En blijf weg."

"Weg... blijfver?"

"Ja."

Hij zei niets meer. Hij liep de kamer uit. In de gang kleepte hij zich aan. Ik hoorde dat hij de voordeur achter zich dicht trok.

Zo hard, zo gemeen en zo onredelijk was ik nog nooit tegen iemand geweest. Ik stond op en liep naar beneden. Op de tafel lag de voordeursleutel. Hij had me begrepen.

21

Die ochtend lag er opnieuw een brief van Johan op de deurmat. Ook deze had de oceaan tweemaal overgestoken. Hij was drie dagen later gedateerd dan de fax, die een paar weken geleden kwam.

'Lieve Lucia,

Ik ben ten einde raad. Al twee weken maken we alleen ruzie aan de telefoon. Ik probeer zo ontzettend met alles van je rekening te houden, maar wat ik ook zeg, wat ik ook doe, je blijft maar schelden. Ik doe echt mijn best, ik werk hard voor onze toekomst, ik bezuinig op alles voor ons.

En die post, die is maar eeuwigheden onderweg. Wat ik je nu schrijf, is over zes, zeven weken, als je dit leest, misschien niet meer nodig. Ik hoop tenminste vurig, dat dit overgaat, dat we weer lieve dingen tegen elkaar gaan zeggen. Zoals pas verliefde mensen dat moeten doen.

Maar er zijn dingen, die ik je moet vertellen, en er zijn dingen, die ik je aan de telefoon niet kan vertellen. Er zijn dingen, die dringend zijn.

Maar als ik je vertel over mijn geldzorgen, onze geldzorgen zouden het moeten zijn, dan word je boos. En dus hoopte ik, dat als ik je ze zou schrijven, in een brief vol liefde voor jou, dat je ze zou willen lezen en erover na zou willen denken. En omdat het haast heeft, fax ik het je. En jij zegt doodleuk: "Die fax ga ik niet ophalen, hoor."

En nou weet ik het niet meer. Als ik je bel, dan kunnen we niet praten omdat je gelijk ruzie gaat maken. Als ik je schrijf, wil je het niet meer lezen. Ik word er zo ontzettend moedeloos van. Wat moet ik nou? Wat kan ik nou?

En wat wil je nou eigenlijk? Ik bereid me voor op je terugkomst, en steeds zeg je datdat goed is, en dat het misschien nog wel een tijd kan duren, maar dat je dan bij mij komt wonen, en dat je Esmeralda en Claudia mee gaat nemen. Maar aan niets merk ik, dat je blij bent dat ik dat voor je doe. Ik kan nergens meer aan ontdekken dat je van me houdt - en ik weet dat het wel zo is.

Lucia, ik heb indertijd gezegd dat zo'n lange tijd uit elkaar zijn niet goed is voor een relatie, die nog maar zo kort duurt. Ik wist toen niet datdat zo juist zou blijken te zijn. Maar er is een verschil tussen jouw manier van hiermee omgaan en de mijne: ik spreek mijn teleurstelling niet in de vorm van ruzie uit aan de telefoon, die paar momenten die we met elkaar kunnen delen, maar ik kijk naar onze toekomst. Ik heb hoop en doe mijn best om zo goed mogelijk door deze moeilijke tijd heen te komen. En jij? Jij gooit je frustraties en boosheid om de situatie over me heen, alsof je mij verwijt dat jij nu daar zit en ik hier. Dat kan ik niet helpen, net zomin als jij. De situatie is zo ontstaan. We moeten ermee leren leven, zo lang als het voortduurt, en allebei ontzettend veel slikken. Ooit komt het moment dat we weer samen zijn. Het is een kwestie van weken, van maanden. Maar het moment komt. Daar moeten we naar toe werken. Jij ook. Het is voor onze toekomst, en die van je twee kinderen. Daar heb ik alles voor over. Maar ik heb je steun nodig, net zoals ik jou wil steunen. Ik word er gek van, hoe het nou gaat. Ik slaap slecht, ik droom iedere nacht weer dat de telefoon gaat en dan schrik ik wakker. Als hij echt gaat schrik ik nog veel harder. Dan zit ik rechtop in bed en mijn hart bonkt in mijn keel, en in die toestand neem ik de telefoon op. En dan begin je gelijk te schelden. Dat moet geen weken meer zo duren, want ik kan er niet meer tegen. Ik heb het er al moeilijk genoeg mee dat je er niet bent. Dat iedereen om me heen denkt: ze komt nooit meer terug, dat Johan dat niet ziet. Ze zeggen het nog net niet. Hoe zou ik ze kunnen overtuigen? Ik weet wel dat het zo is, maar anderen... En dan die abortus. Zoals we er nu voor staan, is het, wat het geld betreft, maar beter dat hetkind er niet komt. Maar ik vind het zo moeilijk om te aanvaarden, dat ik het goed gevonden heb, je geholpen heb om ons ongeborn kind dood te maken. Ik was in tijden niet naar de kerk geweest, had me eigenlijk nooit zo bezig gehouden met het

bestaan van een God. Maar ik heb Hem nu al zoveel keer gevraagd me te vergeven, te begrijpen dat ik het deed omdat jij het wilde, omdat ik jou niet kan dwingen het te voldragen, want het is jouw lichaam, en daar kan ik niet over beschikken. Ik heb gebeden, dat Hij jou niet ervoor zal veroordelen, want ik zie, dat je het voelt als een noodzaak. Jij denkt daar anders over, en in dit geval kan het niet anders, dan dat ik jouw besluit volg. Maar ook dat bezorgt me slapeloze nachten. Kan ik er met de pastoor over praten, denk je?

Lieve Lucia, ik voel me wat rustiger nu ik dit heb opgeschreven. Ik hoop dat je wilt begrijpen, dat we niet op deze manier met elkaar om kunnen gaan. We moeten in deze zware tijd het elkaar niet moeilijk maken, niet moeilijker dan nodig is. En ik hoop, dat ik het met de verklaring, die ik heb bedacht waarom je zo boos tegen me doet, bij het juiste eind heb. Ik kan ook geen andere verklaring bedenken. Ik wil geen andere verklaringen bedenken, want ik wil niet de lelijke mening over je hebben, die anderen zichtbaar, maar onuitgesproken wel hebben. Ik hou van je, ik weet dat we van elkaar houden, en zij zien dat niet. Dat is het verschil.

Ik realiseer me dat het nog zeven weken duurt, voor je dit leest. Ik hoop dan ook van harte dat het tegen de tijd dat je dit leest, het eigenlijk niet nodig was geweest om dit te schrijven. Want ik moet er op vertrouwen, dat het weer goed komt. Ik heb geen alternatief.

Kusjes, Johan.

★ ★ ★

22

Wanneer kon ik Johan bellen om hem de waarheid over Lucia te vertellen? Hoe wist ik, wanneer Lucia bij hem weg was? Hoe kwam ik aan meer informatie over het huwelijk, dat ze met die Alwin wilde aangaan? Wie wist binnen de familie hoe het zat?

Die vragen draaiden die dag door mijn hoofd, en op geen enkele kon ik een antwoord bedenken. Ik besloot Belinda te bellen, maar ze was niet thuis. Mijn neven en nichten konden het vast ook niet weten; Lucia had ze sinds ze in Nederland was, nog niet gezien. Ik belde de vreemdelingendienst in Rotterdam om te vragen of ze Lucia in de computer hadden staan, maar ze wilden geen inlichtingen geven aan derden. Het hielp niet, dat ik zei, dat het om een schijnhuwelijk ging. "In dat geval moet

u aangifte gaan doen in de plaats, waar ze is ingeschreven”, zei de agent.

“Dus niet in Rotterdam?”

“Nee.” Ik concludeerde daaruit, dat Lucia ergens anders bekend was. Zouden de administraties van de politie in de verschillende steden zijn gekoppeld? Zou die agent op basis van mijn verhaal de politie in... waar dan ook, waarschuwen? Misschien had ik dan toch iets bereikt.

Toch zat het me niet lekker. Uiteindelijk besloot ik dan maar te proberen om Johan te bellen. Hij nam zelf op.

“Is Lucia er niet?”, vroeg ik.

“Nee.” Johan klonk nogal kortaf.

“Is ze weg?”

“Ja.”

“Waarheen?”

“Weet ik niet.”

“Weet je dat niet?”

“Nee.”

“Hoe kan dat?”

“Ze is weggegaan, vandaag, toen ik op mijn werk was. Ik... ze was er niet toen ik thuis was. Ze heeft geen briefje achtergelaten. Misschien komt ze straks weer.”

“Maar ze heeft je niet gezegd waar ze heen ging?”

“Nee.”

“Johan...” Ik besloot het dan toch maar te proberen, maar op het moment dat ik begon, ging mijn hart gloeien en bonzen en leek het alsof het bloed uit mijn gezicht zou kunnen spatten. Ik begon te beven en te zweten, en kon niets uitbrengen.

“Wat is er, Esther?”

“Johan, hoe is jullie relatie? Jullie verstandhouding? Gaat... gaat het wel goed tussen jullie?”

“Ja. Goed. Eh... hoezo dan?”

De moed zonk me in de schoenen. “Nou gewoon... ik vroeg het me af.”

“Esther, Lucia heeft me verteld dat jullie ruzie hebben. Ik weet niet waar het om gaat en ik wil dat ook niet weten, maar ik heb je op haar horen schelden, toen je gisterenavond belde. Ik wil niet dat je me gaat vertellen wat er allemaal mis is aan Lucia. Ze heeft me gewaarschuwd. Dus val me nou niet meer lastig met dit soort vragen. Ik weet niet waar je naar zit te vissen maar ik heb er geen behoefte aan. Dus laat me met rust.”

Ik kon niets meer zeggen. “Het is al moeilijk genoeg, zo”, vulde hij aan. “Dag Esther.”

“Dag”.

Later die avond veegde ik weer al mijn moed bij elkaar en belde hem opnieuw. Ditmaal begon ik gelijk met mijn boodschap. “Johan, ik moet je iets vertellen over Lucia, wat jij niet weet. Ik eh... ik heb gehoord...”

Verder kwam ik niet, want Johan werd boos en riep nogmaals door de hoorn dat hij niet wilde dat ik hem belde. Hij hing op voor ik weerwoord kon geven. Toen ik het gelijk nog een keer probeerde, had hij de stekker van de telefoon eruit getrokken.

Die nacht kon ik eerst alleen maar huilen. Dit was niet de Johan die mij iedere nacht vergezelde bij mijn dromen. Dit was niet degene, die mij elke nacht gelukkig liet inslapen en de hele nacht zijn armen om mij heen hield. Dit was mijn Johan niet.

Mijn Johan was lief en sprak me nooit tegen. Mijn Johan luisterde naar me. Naar mijn zorgen, naar alle leuke dingen die er gebeurden, naar de verhalen die ik hem vertelde over Suriname; en dan vroeg hij me wanneer we gingen. Ik vertelde hem anansitori's¹⁸ waar hij hartelijk om moest lachen. Het verhaal van de buitenvrouwen en de bananen had ik hem wel tien keer al verteld, en steeds zei hij mij dat hij met mij geen buitenvrouwen nodig had. Dan kuste hij me en zei hij dat ik zo goed kon vertellen.

Mijn Johan was me dankbaar, dat ik hem gered had van Lucia. Dat ik hem op tijd had duidelijk gemaakt dat ze niet deugde. Iedere dag ging ik in gedachten met hem naar de politie, naar de vreemdelingendienst, waar we ons verhaal deden. Iedere dag maakten we de gang naar het stadhuis, om onze bezwaren toe te lichten het voorgenomen huwelijk tussen Lucia en Alwin. Soms ook fantaseerde ik dat we nog tijdens de plechtigheid opstonden en ervoor zorgden dat de trouwpartij niet kon doorgaan. In Amerikaanse films had ik dat wel eens gezien: ‘Als iemand bezwaren heeft tegen dit huwelijk, laat hij dan nu opstaan en dit zeggen, of voorgoed zwijgen.’ In Nederland vragen ze dat niet, voor zover ik weet.

Was mijn Johan dan een andere, dan de Johan, die ik aan de telefoon had? Had ik dan zoveel bij hem bijgefantaseerd, dat ieder contact met hem wel moest tegenvallen? Was mijn beeld van hem nog wel een beetje realistisch? Had ik dan teveel roze wolken om hem heen gedrapeerd? Had ik hem dan teveel goede eigenschappen toegeschreven? Ik had hem als een godheid vereerd.

Maar Lucia had hem in haar macht, haar boze macht. Al vanaf het moment dat hij haar zo bevredigd had, had ze zijn eigen wil uit hem getrokken en hem tot haar slaaf gemaakt. En hij kon alleen nog maar gehoorzamen, sloot iedereen en alles buiten, omdat zij dat eiste. Ik betrapte me opnieuw erop in haar magie te geloven. Zij was er over begonnen, en ik had toen zoiets kunnen zeggen als “Lucia, praat geen onzin” om het vervolgens van me af te

zetten en er niet meer over te denken. Maar toen zij voorspelde dat hij zo zou worden, had ik haar geloofd, en het kwam uit. Ik probeerde een rationele verklaring te bedenken. Johan hield van haar, maar het was van een ideaalbeeld van haar; net zoals ik van hem een fantasie-man had gemaakt. Hij klampte zich aan haar vasten wilde niet zien welke fouten ze had, welke spelletjes ze met hem speelde. Hij had zich met heel zijn gevoel aan haar gebonden, onvoorwaardelijk, en stevig als de abrasa, de plant die zich in het bos hecht aan de boom waar hij tegen omhoog groeit, stevig en voor altijd, voor het leven. Dat deed hij niet omdat Lucia hem onzichtbaar daartoe dwong. Het was zijn eigen wil, zijn karakter, zijn goede eigenschap om zich zo aan haar te hechten. Hij had de keuze gemaakt om met haar door te gaan, hij zelf, en hij vocht tot het oneindige, tot het onmogelijke door om dat te verwezenlijken. Hij was toegewijd en trouw. Hij was Johan.

23

Ik begon mijn hele familie te vragen of ze wisten waar Lucia was gebleven. Neven en nichten, ooms en tantes die ik in geen jaren gezien of gesproken had vroeg ik naar haar, maar niemand die iets wist. Ik was dagen kwijt voor ik mijn hele familie had gehad, want iedereen wilde weten hoe het met me ging, begon te praten over neef zus en oom zo en te roddelen over mensen, die ik amper meer kende. Uiteindelijk wist ik nog maar één persoon te bedenken, die nog iets kon weten. De enige, die ik kende, die Alwin gezien had. Ik moest een dag moed verzamelen om Armand te bellen. Hij klonk niet boos, niet verdrietig, niet ongelukkig. Hij sprak neutraal, niet eens echt zakelijk. Hij wist een telefoonnummer, dat hij medirekt gaf. Meer vroeg ik hem niet. Het nummer begon met 076. Ik speurde in de telefoongids na waar dat was; het bleek Breda te zijn. Ik belde het inlichtingennummer en vroeg naar het nummer van de politie aldaar. De agent van de vreemdelingendienst, naar zijn accent te oordelen zelf een Surinamer, was niet erg coöperatief. Hij wilde mijn verhaal aanhoren, maar vertelde me dat Lucia daar niet stond ingeschreven. Hij zei ook niet na te kunnen gaan waar ze wel bekend was. "Ik mag u daar ook geen inlichtingen over verstrekken", sprak de agent. "Privacybescherming, ziet u." Met het telefoonnummer, dat ik had, wilde hij ook niets doen. "Maar het is uw taak toch, om

illegalen op te sporen en schijnhuwelijken tegen te gaan", protesteerde ik. "Mevrouw, waarom belt u dat nummer zelf niet? Waarom wilt u met alle geweld dat uw stiefzuster wordt uitgezet?" "Ik heb ruzie met haar", verklaarde ik. "Ze heeft die man op zo'n manier opgelicht... ze is gemeen." "Mevrouw, de vreemdelingendienst is er niet om zich in ruzies tussen familieleden te mengen." "Maar ze verblijft hier illegaal. Ze gaat een schijnhuwelijk aan. Dat mag toch niet?" "Nee. Als u mij vertelt waar ze werkelijk woont, en waar ze werkelijk is ingeschreven, dan kunnen wij wat doen." "Maar u kunt toch aan de hand van dat telefoonnummer nagaan waar ze woont? En dan daar aanbellen omdat u aanwijzingen heeft dat daar iemand illegaal verblijft?" "En dan zegt degene die opendoet: 'Nee, meneer, hier woont verder niemand.' En dan? Ik kan op basis van zo'n verhaal toch geen huiszoeking doen? Ik ga geen toestemming krijgen van de officier van justitie, hoor. Mevrouw, ik moet duidelijkere aanwijzingen hebben, weten waar ze wil gaan trouwen. Dan kunnen we in actie komen." Ik wist niets meer te zeggen. De agent groette me en hing op.

24

Op dat moment was ik voor mijn gevoel wel door de mogelijkheden heen. Ik besloot er niets meer aan te doen. Twee weken lang deed ik mijn best om er niet teveel aan te denken, en dat ging me redelijk af. Het lukte me zelfs om Johan uit mijn nachtelijke dromen en fantasieën te bannen. Toen belde op woensdag Belinda me op. "Mavis, waarom was je er niet?", vroeg ze. Ze hoefde me niet uit te leggen waar; ik wist direkt wat ze bedoelde. "Ik was niet uitgenodigd", verklaarde ik. "Niet uitgenodigd, wat nou. Je eigen zus trouwt en je komt niet." "Belinda, ik wist niet waar, ik wist niet wanneer. Ik ben niet uitgenodigd. Niemand heeft me ervan verteld. Jij ook niet. Ik heb je nog gebeld. Ik heb iedereen gebeld. Niemand die iets wist. Jij ook niet. En nou ga je me zeggen dat ik had moeten komen." Belinda gaf geen antwoord. "Als ik het geweten had, was ik gekomen, ja. Om te voorkomen dat ze zou trouwen. Jij weet hoe het zit. Allemaal weten we hoe het zit. Ze heeft die man gekocht. Voor zeventuizend

gulden. Geld dat ze afhandig heeft gemaakt van een man die heel veel van haar hield. Maar dat interesseert jullie niet. Als jullie maar kunnen dansen. Je zou nog gaan feesten op de bruiloft van de duivel. Bier en een bandje, en verder maakt het jullie niet uit."

Ik hoorde opnieuw geen reactie, en begon me af te vragen of ze nog wel aan het toestel was.

"Belinda?", vroeg ik.

"Ja."

"Belinda, waar was het?"

"Wat?"

"Waar zijn ze getrouwd?"

"In Dordrecht", antwoordde ze.

"Wanneer?"

"Vrijdag."

"En nu pas vertel je me dat." Ik had geen zin meer om verder te vragen. Ik wilde eigenlijk ophangen. "Mavis, die man waar ze bij is weggegaan, die was gek", zei Belinda. "Hij gebruikte veel medicijnen. Zoveel dat hij bijna niet kon lopen en wartaal uitsloeg."

"Heb je hem gezien, dan?"

"Nee. Is Lucia heeft dat verteld."

"En jij gelooft dat? Lucia kan fantaseren, hoor."

"Waarom zou ze daarover liegen?"

"Nou, dat kun je zelf bedenken, no. Ze gaat niet zomaar zeggen dat ze de ene man heeft opgelicht om met de andere te trouwen. En hoe ze dat heeft gedaan."

Het bleef opnieuw even stil. "Weet jij waar ze nu woont?", vroeg ik.

"In Breda. Ze is in Dordrecht ingeschreven, maar ze wonen bij zijn broer in Breda."

Ik groette Belinda en hing op.

Ik was te laat. Ik had het laten gaan, zonder er iets aan te doen. Ik had niet doorgezet, ik was niet eindeloos door blijven proberen, en nu was het gebeurd. Weg was mijn kans om met Johan samen op pad te gaan om Lucia aan te geven, haar huwelijk te verhinderen en haar het land te laten uitzetten. Ik kon hem geen kans meer geven om me te leren kennen, met mij een band op te bouwen op de manier, die ik zoveel keer in mijn gedachten had bedacht. Zou ik hem ooit nog zien?

Ik schrok hevig bij die gedachte en begon plotseling te huilen. Nee, ik moest absoluut voorkomen dat hij uit mijn leven verdween. Al zou ik op mijn knieën moeten smeken, ik moest hem aan mij binden, ik moest ervoor zorgen dat hij van mij ging houden. Ik besloot hem te bellen.

Hij nam direkt op, alsof hij naast de telefoon zat te wachten tot ik zou bellen. Ik had dat niet verwacht en was direkt de draad kwijt. Ik vergat mijn naam te noemen. "Johan... Johan, mag ik je iets vragen? Ben je nog steeds... ben je nog gelukkig met Lucia?"

"Ja", zei hij tot mijn verbazing.

"Maar weet je dan niet wat er gebeurd is?"

"Gebeurd?"

"Lucia is nu niet bij je."

"Jawel."

"Wat?"

"Ze is hier. Ze zit naast me. Wil je haar spreken?"

"Nee, nee", haastte ik me te zeggen. "Johan, het zit zo... ik moet je waarschuwen."

"Esther, ga nou niet weer beginnen, zeg. Wat wil je nou? Als je ruzie met Lucia hebt vecht je dat maar met haar uit. Je gaat niet proberen tussen ons in... Hee!" De hoorn viel op de grond. Ik hoorde op de achtergrond Lucia iets tegen Johan roepen. Ze was tegen hem aan het schelden. Toen werd er opgehangen.

25

De zondagavond erna werd er aangebeld. De kinderen waren net naar bed en ik had overdag de valse vlechten uit mijn haar gehaald en het gewassen en losgekamd; het stond recht omhoog. Ik griste daarom snel een petje van een van de kinderen ergens vandaan en zette het achterstevoren op mijn hoofd voor ik opendeed.

Daar stond Johan, met rode, betraande ogen. "Hier", zei hij, en zette Lucia's gele reistas voor me op de grond. "Er zit een brief in voor haar." Hij draaide zich om en wilde weer weglopen. "Johan, wil je niet weten hoe het zit?"

Hij wilde antwoorden, maar barstte in snikken uit. "Kom binnen", nodigde ik hem uit. Hij volgde me en ging op het kleine bankje zitten, waar hij en Lucia zoveel keer hadden gezeten, voordat ze haar gemene streken was begonnen. Ik ging naast hem zitten - op de plaats van Lucia, bedacht ik me, en ik voelde me opgewonden raken.

Johan begon gelijk te vertellen. "Het klopt niet", zei hij. "Er klopt heel veel niet. Ze is dit weekeinde naar haar oma gegaan, in Amsterdam, en die heeft geen telefoon, dus ik kan haar niet bellen. Als ze dan zegt dat ze in een telefooncel belt, hoor ik muziek en huiselijke geluiden. Ik heb haar dat gezegd, en toen werd ze boos. Ze heeft me uitgescholden en opgehangen. Maar... het is niet het enige wat niet deugt. Ze heeft... ze heeft me zoveel dingen verteld, dat het allemaal niet meer kan kloppen. En nou... nou denk ik dat er eigenlijk helemaal niets meer waar is. Esther, wat is waar van wat ze tegen me verteld heeft?"

"Bijna niets", gaf ik toe. "Johan, de weinige dingen die wel waar zijn, heeft ze niet veranderd omdat ze haar juist goed uitkwamen

in het verhaal wat ze je heeft moeten doen. Maar ze heeft je vooral leugens verteld. Mij ook. Ze leeft van leugens, alleen maar leugens, de hele dag door."

Er viel een lange stilte. "Esther, waar is Lucia?", vroeg Johan tenslotte.

"Niet bij haar oma. Die oma heeft ze verzonnen. Ze heeft er geen; ze kent haar vader en moeder niet eens. Wist je dat zij en ik geen zussen zijn?"

"Ja... ja, jullie zijn stiefzussen. Haar moeder is heel jong overleden en haar vader is naar Frans Guyana gegaan."

"Nee. Haar moeder heeft haar toen ze drie maanden was bij haar vader gedumpt. Die heeft op zijn beurt haar weer bij mijn moeder achtergelaten - een vage kennis van een van zijn vrouwen. Voor zover ik weet zit hij niet aan de Franse kant."

"Waar is ze nou wel?"

Ik sloeg een arm om hem heen. "Johan, ik moet je vertellen hoe het in elkaar zit. Je zult heel erg schrikken, want je hebt vast geen idee dat het zo in elkaar zou zitten. Weet je... Lucia zat in Dordrecht. Ze... ze is... getrouwd. Met een Antilliaanse jongen. Eergisteren een week geleden."

"Wat?"

"Getrouwd, ja. Ik hoorde het woensdag. De vrijdag ervoor is het gebeurd. Op het stadhuis..."

"Maar... maar..." Johan boog voorover en wreef met twee handen in zijn gezicht. "Dat is belachelijk."

"Het is echt waar, Johan. Je moet me geloven."

"Nou ja... ik weet dat het waar is. Ze... ze heeft het me zelf verteld. Alleen... ze zei dat het al meer dan een jaar geleden was. Dat ze..."

Esther, dat was toch afgelopen vrijdag... eh nee", hij telde even, "de twaalfde, bedoel ik?"

"Ja."

"Nou ja zeg... dan is ze de dag na haar trouwen bij mij gekomen. Ze was tot donderdagochtend bij mij en ze is nog nooit zo lief tegen me geweest. Ik dacht, dat het allemaal toch nog goed zou komen. Zaterdagochtend kwam ze, zonder aankondiging, en ze wou gelijk met me vrijen. Nog geen 24 uur nadat... ze is gek." Aan Johans gezicht was te zien, dat de verbazing het van het verdriet won. "Weet je... ze heeft me verteld dat ze een jaar geleden met een man is getrouwd. Toen ze net hier in Nederland was. Dat het niet goed tussen hen ging. Hij sloeg haar."

"Johan, ze is hier nog maar sinds april."

Hij lachte kort in zichzelf. Hij zag het waanzinnige van het verhaal ook in. "En zij, met dat gedoe over dat vliegticket dat verlopen zou zijn..."

"Ze is helemaal niet naar Suriname gegaan."

Opnieuw zag ik hem onverschillig, haast helemaal niet, reageren. "En dat geld?", vroeg hij.

"Ze heeft het gebruikt om de man mee te betalen, waar ze nu mee getrouwd is."

"Betalen?"

"Ze heeft hem betaald om met hem te mogen trouwen."

"Een schijnhuwelijk?"

"Ja."

Johan schudde zijn hoofd heen en weer. "Dat is... dat had ik haar ook... Tsss."

"Hoeveel, Johan?"

"Hoeveel?"

"Hoeveel geld?"

"Elfduizend. Ik heb het vandaag uitgerekend."

Er viel een lange stilte. "Esther... die abortus?"

"Ook niet echt."

"God zij dank."

"Waarom geloofde je dat?"

Johan keek me even verbaasd aan. "Het had gekund, hoor", verdedigde hij zich. "We hebben niet uitgekeken. Echt niet. Later zei ze dat ze alsnog de pil was gaan gebruiken, maar ze vergat hem vaker wel dan niet."

"Die pil had ze van mij gepikt. Ze heeft een spiraaltje. Dat heb ik voor haar betaald."

Johan begon in zichzelf te grinniken. "Was... was je erbij toen de dokter het erin zette?"

"Ik? Nee."

"Nou, dan had het verhaal van die abortus nog best kunnen kloppen." We keken elkaar aan en begonnen allebei hard te lachen.

Toch sloeg de lacherige sfeer gelijk weer om. Toen Johan me vertelde van de gewetensnood, waarin Lucia hem had gebracht, toen ze zich wilde laten aborteren, was hij bijna verstikt van verdriet. Ook zijn beschrijvingen, over hoe ze hem het leven zuur maakte, gingen gepaard met veel tranen, net als toen hij vertelde hoe veel en waarom hij van haar hield.

"Maar merkte je dan niets aan haar?", vroeg ik. "Nee."

"Ze was niet altijd even aardig tegen je."

Johan bleef stil. "Ik heb je brieven aan haar gelezen", vervolgde ik. "Ook die fax. Ze heeft het je heel moeilijk gemaakt."

"Ik dacht... ik dacht datdat aan mij lag." Johan kon amper uit zijn woorden komen. "Ze heeft... ze gaf me het gevoel... ik was bang dat ik haar niet aan me kon binden... ik kan toch helemaal geen vrouw aan me binden. Wie... wie houdt er nou van mij? Waarom zou iemand? Ik..."

Meer kwam er niet uit, en de tranen liepen ook over mijn wangen. "Ik", had ik willen zeggen.

"Mij had je kunnen krijgen." Maar mijn mond bleef dicht en ik troostte hem en mezelf alleen door mijn arm om hem heen te leggen.

Maar in mijn fantasie had ik dat steeds veel inniger gedaan, dan die middag. Ik durfde niet en ik vond het ongepast, want hij voelde zich diep ongelukkig en ik kon het nu niet over mijn hart verkrijgen om hem nu onmiddellijk naar mij toe te slepen - iets waar hij ongetwijfeld helemaal niet voor in de stemming was. Ik realiseerde me pas die middag, dat hij alleen in mijn fantasieën reageerde zoals ik dat wou, zoals dat mij daarbij uitkwam, en hij was in werkelijkheid gewoon anders. Hij was een andere Johan als uit mijn dromen, hoewel even lief en aandoenlijk. Maar er kwam zelfs een moment van twijfel over me heen, of ik wel naar hem verlangde.

Toen later het hele verhaal verteld was, liet ik hem naar Breda bellen, om hem ervan te overtuigen dat het allemaal waar was. Hij kreeg kennelijk eerst Alwin aan de lijn, want hij stelde zich voor als de vriend van Lucia, wat hem direkt een flinke scheldpartij opleverde. Plotseling hoorde ik Lucia door de telefoon schallen. Haar stem was op een afstand van de hoorn nog goed te horen. Ze schold hem uit voor alles wat lelijk was. Ook ik moest het ontgelden, want ze begreep direkt dat ik hem het telefoonnummer had gegeven. "Daar komt ze niet zomaar vanaf, zeg dat maar", hoorde ik haar door de telefoon schetteren.

Johan belde ook met zijn moeder om het verhaal kort te vertellen. Ik vroeg hem om haar ook nog even te mogen spreken. Ik benadrukte dat ik er niet bij betrokken was geweest en dat ik nauwelijks in staat was geweest Lucia tegen te houden.

Na dat telefoongesprek bespraken we kort wat we zouden doen. Hij wilde naar de vreemdelingendienst van Dordrecht gaan om er het verhaal alsnog te vertellen. Ik besloot mee te gaan. Ik zou de brieven van Lucia's zussen meenemen; speciaal eentje, waaruit bleek dat ze vier kinderen had. We spraken af de volgende dag om half tien op perron 6 van het centraal station van Rotterdam, waar de trein naar Dordrecht vertrok.

Daarna ging hij weg. Het was al laat. Ik liet hem uit. "Dat petje staat je leuk", zei hij in de deuropening.

Ik keek hem wat verbaasd aan. Naar mijn idee was het geen gezicht. "Ik heb mijn vlechten losgemaakt", verklaarde ik. "Mijn haar ziet er niet uit."

"Valse vlechten staan je goed", complimenteerde hij me. "Maar als je ooit nog eens last van haaruitval krijgt... een honkbalpetje is een goede tweede keus." Hij lachte naar me en keek me diep in mijn ogen. Niet even, maar een paar seconden.

In een film wordt zo'n scène met een kus afgesloten. Maar ik zei: "Dag Johan", en deed de deur dicht.

Ik had me nog nooit zo intens verliefd op hem gevoeld als dat moment. Ik had hem moeten kussen, daar in de deuropening, want ik kon me niet voorstellen dat hij zijn hoofd zou afwenden. Het moment datdat mogelijk was had zich voorgedaan, zomaar ineens, maar ik was er niet op bedacht, niet op voorbereid, en daardoor had ik niet gehandeld. Ik was weer boos op mezelf, boos omdat ik weer niets had gedaan. Waarom kon ik dat niet? Ik herinnerde me weer met welk gemak ik Armand had weggestuurd. Waarom lukte dat zonder enige moeite, alsof het me niets deed, en kon ik niet, nooit iets doen om Johan bij me te krijgen?

Ik besloot vandaag nog handelend op te treden. Dit keer zou ik het hem gewoon recht op de man af zeggen. "Johan, ik ben smoorverliefd op je. Laten we het verleden vergeten en samen..." Zoiets moest ik hem zeggen.

Gewoon open kaart spelen. Zeggen waar het op staat. Alleen dat kon ons nog redden. Want ik wist voor mezelf zeker dat daar, in de deuropening, de vonk was overgeslagen.

Ik wachtte nog even voordat ik ging bellen.

Uiteindelijk moest hij eerst nog naar huis rijden.

Intussen bedacht ik me meer redenen waarom hij wel in me geïnteresseerd moest zijn. Dat hij me niet één moment medeverantwoordelijk had gehouden voor de situatie, zag ik op dat moment ook als een bewijs daarvoor. Als hij heimelijk zin in me had, kon hij toch onmogelijk mij verwijten maken, hield ik me voor. Tijdens ons gesprek was ik eigenlijk niet verbaasd geweest dat hij zich niet tegen mij keerde - gewoon omdat de sfeer er geen moment naar was geweest. Ook na het gesprek met zijn moeder zei hij daar niets over, hoewel ik me op dat moment wat onzeker voelde, want ik had het onderwerp zelf aangeroerd. Maar geen woord over medeplichtigheid, mede-schuld of betrokkenheid.

Na een flink uur begon ik iedere tien minuten hem te bellen, en na een paar pogingen kreeg ik hem aan de lijn.

"Johan, ik wilde je nog wat vragen."

"Ja."

Ik kreeg het benauwd. "Ik eh... Ik ben... toen we daar in de deuropening stonden... eh..."

"Wat is er, Esther?"

Zijn stem klonk niet ongeduldig, eigenlijk heel lief, maar in een flits besloot ik het onderwerp anders aan te pakken. "Weet je, Lucia vertelde me... als jullie vrijden, dat je dan altijd met je mond bij haar kwam."

"Ja. Eh... vertelde ze je dat? Ja, dat is waar."

Pas geleden nog, aan de telefoon."

“Nee, dat ging over iets anders. Eh... ze heeft het wel vaker verteld. En ze liet me ook je brieven lezen. Je hebt het zelf ook geschreven.”

“Ja... dat is zo. Het is zo. Dat deden we, ja. Eh... hoezo, Esther?”

“Hoe... hoe is dat?”

“Nou ja, eh...” Er viel even een stilte. “Maar dat is toch heel gewoon?”

“Ja. Eh... nou, eh... nee, eh...”

“Wat?”

“Surinaamse mannen doen zoiets niet, hoor.”

“Dat zei Lucia ook.”

“Johan, waarom... waarom, eh...?”

“Nou ja... ik weet nog wel, hoe je een vrouw moet bevredigen, hoor.”

“Johan, ik wil... eh... tja, weet je, toen... eh... Ik bedoel... ik ben al een hele tijd... eh... sinds Lucia zei...”

“Wat wil je, Esther?”

De moed zakte me in de schoenen. “Ik wilde gewoon weten of het waar was”, zei ik gauw.

“Ja hoor. Zoiets bijzonders is dat niet, hoor. Er zijn heus wel meer mannen die dat doen. Niet allemaal, maar toch.”

Ik zei niets terug. “Echt hoor, ik weet dat een vrouw dat fijn vindt. Lucia ook. Daarom.”

“Dag Johan.”

“Dag.”

26

Het was me niet gegund om lang te huilen om deze laatste, mislukte wanhoopspoging. Ik lag hooguit tien minuten in de bank uit onmacht en woede op mezelf in het kussen te knijpen waar ik mijn hoofd in begraven had, toen Lucia en Alwin binnen liepen. Ze kwamen gewoon binnen met de voordeursleutel, die zij nog steeds had.

Lucia begon gelijk te krijsen en me uit te schelden. Alwin keek dat even aan en greep toen in. Hij trok een pistool, stapte op me af en hield het tegen mijn hoofd.

“Heeft hij ons adres?”, vroeg hij.

“Nee.”

“Lieg niet.”

“Nee... nee, echt niet.”

“Waarom heb je hem laten opbellen?”

Ik wist geen antwoord te geven. Hij sloeg me tweemaal hard in het gezicht. “Waarom?”, schreeuwde hij nogmaals.

Ik begon te huilen. Wat moest ik nou zeggen? Ik was verliefd op Johan, en het deed me pijn hoe Lucia hem had behandeld. Dat kon ik toch niet zeggen? Onder deze omstandigheden?

“Zeg op, trut, waarom!”

Mijn oudste dochter Melissa kwam naar beneden om te kijken wat er aan de hand was. Ik geloof niet dat ze gezien heeft dat ik bedreigd werd door Alwin. Lucia wist haar op te vangen en naar boven te sturen.

“Ik... ik wilde dat hij zelf kon zien... dat het waar was wat ik had gezegd”, antwoordde ik intussen.

“Wat heb je hem gezegd?”

“Nou... het hele verhaal. Dat...” Nu greep Lucia in. “Haal dat pistool van haar hoofd”, commandeerde ze. Alwin stopte het wapen weg. “Ga even weg”, gromde ze tegen hem. “Ik heb nog een appeltje met haar te schillen. Alleen.”

“Dat kan toch ook zo?”

“Alwin... zonder jou, zei ik.”

“Ho, ho, ik ga al.” Hij liep brommend de woonkamer uit.

“Je gaat hem niet vertellen, no”, siste ze me toe in het Surinaams.

Ik begon hysterisch te lachen. “Natuurlijk wel”, zei ik. “Wat dacht jij?”

“Hij schiet je hartstikke dood”, dreigde ze.

“Of jou. Jammer dat Johan geen pistool heeft. Hij is niet zo. Jammer, hoor. Dan had hij jou vermoord. Je verdient het. Je hebt het er naar gemaakt.”

Lucia schopte me tegen mijn been. Ik liet het over me heen gaan. “Hij is er veel te stom voor”, zei ze intussen.

“Of veel te lief.”

“Je bent verliefd op hem, hè?”

Ik zei niets terug. “Je blijft van hem af”, waarschuwde ze. “Ik kom terug, hoor. Als ik erachter kom... hij is van mij.”

“Ik zal het Alwin vertellen.”

“Je vertelt helemaal niets, hoor je? En anders kom ik terug om je om zeep te helpen.”

Ik realiseerde me ineens dat ik haar hielp door Surinaams met haar te praten. “Ik ga hem vertellen”, zei ik op luide toon in het Nederlands. “Ik ga vertellen wat je met Johan gedaan hebt en dat je nog jaloers bent op me als je maar denkt *www*...” Lucia had haar hand voor mijn mond geduwd. Ik beet haar.

“Au”, krijste ze. “Heks!” Ze begon me te slaan. Ik ging terugvechten. Alwin kwam de kamer in met zijn pistool op ons gericht. Ik duwde snel Lucia voor me.

“Haar moet je hebben”, zei ik. “Schiet haar neer. Ze is je ontrouw, ze is een hoer. Ze is de dag na je trouwen naar die Johan gegaan. Je was haar kwijt, hè? Ik weet het. Tot donderdag. Ze lag met Johan in bed, omdat ze een paar honderd gulden nodig had.”

Lucia stond voor me als aan de grond genageld. “Wil je weten waar ze het geld vandaan heeft waar ze jou mee betaald heeft? Want dat weet je niet, hè?” Hij kwam intussen

op ons af gelopen, het wapen had hij weer weggeborgen.
"Ze heeft het allemaal van Johan gestolen", ging ik verder, terwijl hij me achteruit duwde en Lucia aan haar kraag meetrok naar buiten. "Ze heeft alleen met hem gevrijd om geld. In Suriname was ze ook zo." Hij duwde haar intussen de voordeur uit. Ze kreeg een harde klap, toen ze tegenstribbelde. "Kijk maar uit dat je geen aids van die hoer krijgt", riep ik hen na over de galerij. Toen trok ik de deur dicht.

27

Melissa kwam onmiddellijk de kamer in gestormd en sloeg huilend haar armen om me heen.

"Mama, ik was zo bang", huilde ze. "Waarom slaat tante Lucia je? En wie is die meneer, die ze heeft meegenomen?"

Ik ontdekte dat ik bloedde. "Pak even WC-papier voor me", zei ik. Terwijl ik mijn gezicht schoonmaakte, nam ik haar op, tegen me aan. "Zeg hier niets van tegen Robbie en Miranda", gebod ik. Ik wilde niet dat die kleintjes onnodig bang zouden worden. "Lucia en ik hebben ruzie. En die meneer... daar is ze mee getrouwd."

"En meneer Johan?"

"Die heeft ze bedrogen."

"Wat gemeen."

"Ze is gemeen."

"Ze mag hier nooit meer komen, hè mama?"

Ik lachte naar haar. "Ze maakt me bang", vervolgde ze. "Ze mag hier niet meer komen." "Nee", besloot ik. "Ik ga een nieuw slot op de deur zetten."

"Ik ben bang", huilde ze.

Die avond mocht ze bij mij slapen. Ik had dat nog nooit gedaan. Maar daar lag ze zo vredig en rustig te slapen, tegen me aan, dat ik die nacht meermalen de verleiding niet meer kon bedwingen om over haarhaar te aaien of haar zachtjes te kussen. Ik was bang haar wakker te maken, maar ze sliep gewoon door.

Ik kon niet slapen. Ik was eigenlijk niet eens erg bang geweest, toen Lucia en Alwin binnen waren. Om de een of andere reden had ik het gevoel gehad dat ik de situatie meester was, vanaf het moment dat Lucia Alwin dwong zijn pistool weg te bergen. Zolang zij bij hem was, was ze de baas en zou hij niets uitrusten, want ik kon me niet voorstellen, dat Lucia hem zou toestaan dat hij me zou vermoorden. Ze was gemeen, onbetrouwbaar en vals, maar ze zou me nooit dood willen maken - al was het alleen maar omdat ze me nog eens nodig zou hebben.

Maar ik had geen idee wat Alwin zou doen als hij alleen was, en een reden zou hebben om me dood te schieten. Lucia maakte ook hem van alles wijs, en ik kon niet inschatten wat haar leugenachtige fantasieën voor uitwerking zouden hebben op hem. Ik kende hem niet, en uiteindelijk was hij een drugshandelaar. Waarschijnlijk een kleintje, maar toch. Naarmate de nacht vorderde werd ik ongeruster en banger. Tegen de ochtend besloot ik waar ik de hele nacht mee worstelde: ik zou me verder niet meer met deze zaak bezighouden. Dat betekende dat ik niet met Johan naar de vreemdelingendienst in Dordrecht kon gaan. Ik kon hem niet meer helpen, ik zou hem niet meer zien. Ik werd boos op mezelf dat ik geen verdriet meer voelde bij die gedachte. Ik begreep het niet. Ik kreeg het gevoel dat ik hem verraadde, verloochende door mijn besluit, maar ik voelde me er niet schuldig om.

Tot half acht, toen ik de kinderen moest wakker maken om ze naar school te sturen, worstelde ik maar met één probleem: hoe moest ik dat aan Johan uitleggen? Moest ik gewoon niet komen opdagen op het station van Rotterdam, hem laten wachten, één, twee uur, en niet de telefoon opnemen als hij hierheen belde om te vragen waar ik bleef? Dan moest ik me achteraf verantwoorden, want hij zou net zo lang proberen me te bereiken tot ik toch een keer opnam. Ja, ik zou ook dan steeds weer neer kunnen leggen als ik hoorde dat hij het was, net zolang tot hij het zou opgeven. Maar ik realiseerde me al dat ik dat niet zou volhouden: ik zou opnieuw naar hem gaan verlangen, opnieuw proberen met hem te praten. Ik zou niet tegen hem kunnen liegen. Ik was van hem gaan houden, ik kon het niet. Maar hij zou me blijven dwingen om hem te helpen actie te ondernemen tegen Lucia, hem te helpen bij zijn terechte wraak. En dan zou ik opnieuw voor zo'n situatie komen als gisterenavond en vannacht, dat Lucia haar gram zou halen, samen met Alwin. Of Alwin alleen... En ik zou opnieuw moeten besluiten me er niet verder tegenaan te bemoeien, en opnieuw niet weten hoe ik het uit moest leggen. En waarom eigenlijk? Een relatie met Johan was zo goed als uitgesloten. Ik zou hem nooit in mijn armen krijgen, hij zou nooit zo lief tegen me doen, als ik me al die maanden van hem had voorgesteld. Lucia had het me verboden, en ze wist haar zin door te drijven. Zelfs als ze er geen baat meer bij had. Ze zou beslist pogingen gaan ondernemen om hem en mij uit elkaar te drijven, met leugens, laster, en met haar wisi. Zo vaak had ze me verteld hoe ze verschillende mensen in Suriname het leven zuur had gemaakt door kruiden in hun huis

achter te laten. Ze wist mij bang te maken, ik die nooit van dit bijgeloof wilde weten. Ze had ook mij bewiest.¹⁹ Bovendien wilde ik niet opnieuw met het pistool van Alwin geconfronteerd worden - in zijn of in haar hand. Wat had ik dan te winnen? Mijn eergevoel? Dat ik dan tenminste niet gelogen had tegen de man waar ik van hield? Waarom was me dat dan zoveel waard?

Toen de kinderen naar school waren, had ik nog altijd geen besluit genomen. De mogelijkheid om gewoon toch te gaan en maar te zien wat er van zou komen, drong zich op. Ook kon ik gewoon heel eerlijk tegen Johan vertellen, dat ik bedreigd was en dat ik niet meer durfde.

Het moment was gekomen dat ik moest bellen, wilde ik hem nog bereiken. Vier keer draaide ik het nummer, voordat ik de telefoon over liet gaan. Johan was nog thuis. Hij nam snel op, alsof hij naast de telefoon zat omdat hij een belletje van me verwachtte.

"Johan", begon ik. "Ik... ik moet je zeggen... ik kan niet meegaan". Ik verbaasde me erover dat het er zo gemakkelijk uit kwam. "Weet je, gisterenavond..."

"Ja maar, Esther..."

"Ik kan niet, Johan. Mijn haar is nog los. Het ziet er niet uit. Zo kan ik niet over straat gaan, hoor."

Ik weet niet meer hoe het gesprek verder is verlopen, maar met dezeluismoes wist ik er onderuit te komen. *Mijn haar zat niet goed* Van alle verklaringen, die te bedenken vielen, was dit nou toch wel de stompzinnigste. Uitgerekend deze had ik er uitgeflapt. Het was, voordat ik belde, nog geen moment in me opgekomen om hiermee af te komen. Mijn haar zat niet goed.

Vol afgrijzen om mezelf ging ik op bed liggen en viel ik in een diepe slaap.

28

Tussen die dag en vandaag zijn ruim twee maanden verstreken, waarin ik noch van Lucia, noch van Johan iets gehoord heb.

Wel van anderen. Johanna belde een aantal weken geleden uit Nickerie, om te vragen of het waar was, wat Johan haar geschreven had, of ze inderdaad medeplichtig was gemaakt door brieven en een fax uit Nederland terug te sturen. Ze zei dat hij haar geschreven had. "Als dat waar is, wil ik haar hier niet meer zien", zei ze, duidelijk boos.

"Het is waar", beaamde ik. Ik weet, dat Johanna alles voor Lucia deed, toen die nog in Suriname woonde. Die twee hadden altijd al

min of meer ruzie, maar ze gingen voor elkaar door het vuur en dat zou vast niet veranderen. Diezelfde week belde ook Belinda, die me begon te vertellen dat Lucia nu in cocaïne handelde. Ik hoorde haar verhaal aan zonder te onderbreken. "Ze doet maar", zei ik. "Als ze tegen de lamp loopt zetten ze haar het land uit." Er klonk weinig interesse in mijn stem, en dat was niet gespeeld.

Toch onthield ik het. De week erop belde de politie uit Dordrecht. Johan had daar aangifte gedaan, en mijn naam en adres opgegeven als getuige, om het verhaal te bevestigen. Ze vroegen me of ik niet ook op het bureau in Dordrecht een verklaring wilde afleggen.

Daar had ik geen zin in. Ik wilde gewoon niets meer ermee te maken hebben. Ik had gehoopt dat niemand me hier meer over lastig zou vallen, maar dat was me niet gegund.

"Daar voel ik weinig voor", zei ik de agent.

"Weet u, mijn zuster zei me deze week... volgens haar handelt Lucia in drugs."

De agent aan de andere kant van de lijn gaf geen antwoord. "Ze is gevaarlijk. Ik ben bang. Voor haar man ook. Hij heeft haar bij die cocaïnehandel betrokken... als het waar is wat mijn zus zegt. Ze verzint nog wel eens wat, hoor."

"Jawel... maar we kennen hem."

"Als je nou ziet waar ze zich mee heeft ingelaten... Als je als vreemdeling een misdaad begaat, word je toch uitgezet? Waarom doet u dat met haar dan niet?"

"Het is niet verboden met iemand te trouwen die verdacht wordt van een strafbaar feit."

"Maar Johan dan... dat is toch oplichting? Dat mag toch ook niet?"

"Mevrouw, mijn sympathie heeft ze daarmee niet verdiend, nee. Maar van oplichting is geen sprake. Volgens de wet moet hem dan een economisch voordeel onthouden zijn, waar hij recht op had. Goederen of een dienst dus. Daarvan is geen sprake. Hij gaf haar vrijwillig geld. Het valt bovendien niet te bewijzen. Het enige wat we haar op dit moment formeel kunnen verwijten, is dat ze ons heeft opgegeven dat ze één kind had, in plaats van vier. U zou nog een brief hebben, waaruit blijkt dat dat zo is. We hebben ook al navraag gedaan bij de autoriteiten in Paramaribo, maar dat gaat niet zo snel. Uw brief zou ons wel verder helpen. Hoewel het op zich niet voldoende is om haar, een getrouwde vrouw, het land uit te zetten."

"Een getrouwde vrouw", schamperde ik. "Dat was nou echt een schijnhuwelijk."

"Het heeft daar alles van weg", beaamde de agent. "Maar het is niet te bewijzen dat Martina daar geld voor heeft ontvangen. En voor zover bekend, woont ze op zijn adres."

“Om hem kaal te plukken.”
“Mogelijk. Maar wij kunnen niets uitrichten, op dit moment. Daarom vraag ik u om ook aangifte te doen. Misschien samen met uw zuster, die aanwijzingen heeft dat ze in cocaïne handelt.”
“Ze kletst maar wat.”
Ik beloofde er nog over na te denken of ik naar Dordrecht kwam, en beëindigde met deze halve belofte het gesprek. Ik was blij toen ik van die agent af was.

29

Vanmiddag belde Johan me op, om te vragen of hij die brief mocht hebben, waaruit bleek dat Lucia vier kinderen had. Hij bood aan om hem te komen halen. “Ik heb ook nog spullen van Lucia hier. Ik wil ze terugbrengen.”
“Hou ze. Verkoop ze desnoods. Zij heeft ook zoveel van je afgepikt.”
“Ik wil ze niet meer hebben. Ik wil er niet meer aan herinnerd worden.”
“Gooi ze weg”, stelde ik voor. Maar hij wilde met alle geweld langskomen. Ik wist niet waarom.
“Wat heb je allemaal tegen de politie verteld?”, vroeg ik.
“Gewoon, wat jij me verteld hebt.”
“Hebben ze dat allemaal opgeschreven?”
“Ja. Natuurlijk.”
“Mag... mag ik dat zien?”
“Ja. Dat is goed. Ik zal een kopietje maken.”
Om half zeven stond hij voor de deur. Mijn nicht Anna was bij me; ze was een week geleden uit Suriname overgekomen. Niet om te blijven, maar op vakantie. Haar zussen hadden de reis betaald.
Ik vond het niet prettig dat ze er was, nu Johan kwam. Ondanks alles wat er was gebeurd voelde ik me blij en opgewonden raken, omdat hij kwam. Heel stilletjes groeide de dwaze hoop weer om hem in mijn armen te houden, te knuffelen en met hem te vrijen.
Maar toen hij binnenkwam, werd het me duidelijk dat hij daar niet voor kwam. “Ga zitten, en doe je jas uit”, zei ik uitnodigend, maar hij bleef met een ijsig gezicht staan.
“Moet je wat drinken?”, probeerde ik nog.
“Nee, dank je”, zei hij. Het ‘dank je’ was niet meer dan een automatische toevoeging. Er

bleek haat uit zijn houding, intense haat. Zijn ogen keken langs me heen, en het idee, dat hij me met deze blik aan zou kijken beangstigde me. Als hij me kon verbranden, kon verschroeien tot een klein, verkoold hoopje, dan was dat terecht geweest, bedacht ik me. Ik vroeg me niet eens af waarom hij ineens zo deed.

“Ik heb die aangifte gekopieerd”, zei hij, en trok hem uit de binnenzak van zijn jas. “Geef me die brief. Eerlijk oversteken.”

De zin om hem van dienst te zijn, verging me onmiddellijk. Ik ging in mijn laatjes rommelen, en deed of ik de brief niet kon vinden. Johan zag dat zwijgend aan; ik voelde zijn ogen in mijn rug priemen. Het deed me pijn. Was dit nou Johan, was dit nou die man die ik zo vaak in mijn armen had gehouden? Ik wist niet hoe ik me moest voelen: verdrietig of boos.

“Je wilt hem niet geven”, concludeerde hij na een tijdje. “Dan niet. Ik wist dat je onder één hoedje met Lucia speelde. Daarom ben je niet naar de politie gegaan. Je bent medeplichtig en je weet het. Even dacht ik dat je er spijt van had. Maar je bent niet tot inkeer gekomen. Je bent gemeen, je bent net zo vals als je zus.”
“Mijn stiefzus”, verbeterde ik met verstikte stem. “En... het is niet waar.”

Johan liep terug naar de voordeur en deed zijn schoenen weer aan. Ik liep achter hem aan, en met een snelle haal griste ik de fotokopie uit zijn hand en rende ermee naar de voorkamer. Johan holde achter me aan en kreeg me halverwege in de gang al te pakken. Ik sleurde hem mee naar de salontafel, waar ik een glas pakte. Ik probeerde het stuk te slaan om hem daarmee te kunnen bedreigen, maar het was te dik. In de worsteling, die ontstond doordat hij zijn stuk papier weer terug wilde hebben, trapte hij opzettelijk keihard tegen mijn schenen. Ik weet niet meer waar ik mijn glas heb gelaten, maar ik heb hem hard geslagen; niet met de vuist, maar met de vlakke hand tegen zijn wangen.

Toen Anna me kwam helpen, stond hij zo buiten. Anna bleef nog een minuut achter de deur staan, voor het geval dat Johan de ruit in zou trappen. Maar ik zag hem beneden wegrennen, alsof hij bang was, bang dat we achter hem aan kwamen.

Ik ging op de bank liggen en begon zachtjes te huilen.

Noten

¹ Surinamers spreken die naam alsoesja uit.

² Blanke; Nederlander.

³ Frisdrank. Het Surinaamse merk Fernandes is ook in Nederland verkrijgbaar.

⁴ Veel vrouwen in Suriname dragen twee namen: een officiële en een naam waarmee ze normaliter worden aangesproken. Bij creolen zijn deze gebruiksnamen meestal Engels.

⁵ Surinaamse muziekstijl.

⁶ Lul en kut.

⁷ Sranan of sranantongo: Surinaams.

⁸ De hoer van Flora. Flora is een wijk van Paramaribo.

⁹ Mango's.

¹⁰ In het Surinaams is dit een heel gebruikelijke manier om nadruk te leggen op het onderwerp van de zin. Sommige Surinamers gebruiken deze constructie ook in het Nederlands; ~~es~~ surinamisme, dus.

¹¹ Geld, geld, veel geld, toen ik veel geld kreeg, kreeg het geld mij te pakken.

¹² Armoë lijden.

¹³ Via Parijs vliegt men naar Cayenne (Frans Guyana) en van daaruit naar Paramaribo. Deze route was toen geliefd omdat hij goedkoper was, en er aan de Nederlandse grens geen controle plaatsvond.

¹⁴ op magische wijze kwaad doen.

¹⁵ Frans Guyana.

¹⁶ Voorkamer

¹⁷ Hosselen: onofficieel handelen, sjacheren.

¹⁸ Verhalen van de spirAnansi, enigzins vergelijkbaar met Reintje de Vos.

¹⁹ Behekst